

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
18 Ekim 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) ve bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- EÜAŞ Genel Müdürü İzzet Alagöz'ün üst komisyon raporunda yer alan CV'sindeki eksiklikler hakkında görüşmeler

3.- Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün (TEMSAN) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş 'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş 'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin açıklaması

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

2'nci Toplantı

18 Ekim 2018 Perşembe

TBMM KİT Komisyonu saat 14.04'te açılarak iki oturum yaptı.

Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü (EÜAŞ) bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

EÜAŞ Genel Müdürü İzzet Alagöz'ün üst komisyon raporunda yer alan CV'sindeki eksiklikler hakkında bir görüşme yapıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün (TEMSAN) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından saat 17.19'da toplantıya son verildi.

18 Ekim 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Bahkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi 2’nci Yasama Yılı’nın 2’nci Birleşimini açıyorum. 18 Ekim 2018 tarihli 2’nci Birleşimimizde Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü, bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü ve TEMSAN Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşeceğiz.

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) ve bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Toplantımıza Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü ve 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla tüm aktif ve pasifleriyle birlikte Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğüne devredilen bağlı ortaklık Soma Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı.)

BAŞKAN – Evet, şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; EÜAŞ personeli adına hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sermayesi 14 milyar Türk lirası ve Ağustos 2018 sonu itibarıyla 6.483 kadrolu, 5.140 hizmet alımı personeli olmak üzere toplam 11.623 çalışanı bulunan şirketimiz kamuya ait termik ve hidroelektrik santralleri işletmektedir. Ruhsatı kuruluşumuza ait olan maden sahalarını çalıştırmakta ve söz konusu maden sahalarının özel sektöre açılmasına yönelik modelleri uygulamaktadır.

9/7/2018 tarih ve 703 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ (TETAŞ) ile EÜAŞ şirketimiz bünyesinde birleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren şirketimiz elektrik enerjisinin toptan satışını da gerçekleştirmektedir.

Şirketimizin merkez teşkilatında 4 genel müdür yardımcılığı ile Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliğinin yanı sıra 17 daire başkanlığı; taşra teşkilatında ise 33 işletme müdürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca yurt dışında yeni bir şirket EÜAŞ International ICC kurulmuştur.

Ağustos 2018 sonu itibarıyla Türkiye kurulu gücü içindeki EÜAŞ'ın payı yüzde 23'tür. EÜAŞ'ın mülkiyetinde 8 adet termik, 50 adet hidroelektrik santral bulunmaktadır. Kurulu gücümüz 7.011 megavatı termik santral, 12.832 megavatı hidroelektrik santral, 7 megavatı rüzgar santrali olmak üzere toplam 19.851 megavatır.

Şirketimizin Türkiye elektrik üretimindeki payı Ağustos 2018 sonu itibarıyla yüzde 15,12'dir. EÜAŞ'ın Ağustos 2018 ayı sonu itibarıyla enerji üretimi; termik santrallerde 13.606 gigavat-saat (GWh), hidrolik santrallerde 17.717 gigavat-saat (GWh), rüzgâr santrallerinde 0,7 gigavat-saat (GWh) olmak üzere toplam 31.324 gigavat-saat (GWh) olmuştur.

Ağustos 2018 sonu itibarıyla elektrik üretimimizin kaynaklara göre dağılımı ise; kömürde yüzde 18,21, doğal gazda yüzde 25,23, hidrolikte yüzde 56,56 olarak gerçekleşmiştir.

Üretim esas alındığında, Ağustos 2018 sonu itibarıyla; termik santrallerde yüzde 101,5, hidrolik santrallerde ise yüzde 92 oranında gerçekleşme sağlanmıştır.

Ayrıca, mülga TETAŞ Genel Müdürlüğünün enerji alım anlaşması olan ve toplam kurulu gücü 7.763 mw olan 5 Yap-İşlet (Yİ), 12 Yap-İşlet-Devret (YİD) ve 3 İşletme Hakkı Devri (İHD) modeli ile işletilen santraller EÜAŞ portföyüne dâhil olmuştur.

Ağustos 2018 sonu itibarıyla termik santrallerde yüzde Yİ-YİD-İHD modeliyle işletilen santrallerde toplam 27.140 gwh elektrik enerjisi üretilmiştir.

Bakanlar Kurulu kararı kapsamında mülga TETAŞ tarafından yerli kömür yakıtlı elektrik üretim santrallerini işleten şirketlerden elektrik enerjisi alımı görevi şirketimizce devam etmektedir.

2018 yılında faaliyeti sürdürülen başlıca yatırımlarımız şunlardır:

Keban Hidroelektrik Santrali rehabilitasyonu

Karakaya Hidroelektrik Santrali türbin verimliliğinin artırılması

Danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri

18 Mart Çan Termik Santrali Baca Gazı Kükürt Arıtma Tesisi kurulması

Treyler Mobil Elektrik Santrali

Afşin-Elbistan B TS (1-2-3-4) üniteler elektrofiltre ve brüden filtre rehabilitasyonu

18 Mart Çan TS Kireçtaşı Kıırma Öğütme ve Eleme Tesisi,

Bursa DGKÇ santralinin gaz türbinleri, buhar türbinleri ve kazanlara ait otomatik kontrol sistemi rehabilitasyonu

İstanbul DGKÇ Santrali-A DCS ve otomasyon sisteminin rehabilitasyonu

Sinop Nükleer Santrali Projesi altyapı işleri

Batman Hidroelektrik Santrali rehabilitasyon işleri

Eskişehir-Alpu, Trakya-Ergene, Karapınar-Ayrancı, Afyon-Dinar, Afşin-Elbistan ve Çayırhan kömür havzaları teknik etütleri

Afşin-Elbistan ve Konya-Karapınar/Karaman-Ayrancı kömür havzası

Arkeolojik kurtarma kazı çalışmaları

AEL İşletme Müdürlüğü ana maden makineleri rehabilitasyonu

Enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini teminen termik ve hidrolik santrallerimizde üretimi, verimliliği, güvenilirliği ve emre amadeliği en üst seviyede tutabilmek amacıyla hazırlanan yıllık programlar çerçevesinde; genel bakım çalışmaları yapılmış ve ayrıca eskime, aşınma, yıpranmadan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik olarak da bazı ünitelerde rehabilitasyon çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Hâlihazırda şirketimize ait 17'si hidrolik ve 2'si termik olmak üzere toplam 19 santral için özelleştirme faaliyetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütülmektedir.

Şirketimize ait toplam kurulu gücü 6.348 mw olan 11 termik santralimizin özelleştirilmesi sonucunda 8 milyar 841 milyon 500 bin ABD doları gelir elde edilmiştir,

Şirketimize ait toplam kurulu gücü 1.792 mw olan 77 adet hidroelektrik santralinin özelleştirme süreci tamamlanarak özel sektöre devri gerçekleştirilmiş ve 448 milyon 254 bin dolar ve 5 milyar 934 milyon 505 bin TL gelir elde edilmiştir.

Kuruluşumuz 2018 yılı yatırım programı, enerji, madencilik ve eğitim-kültür olmak üzere üç sektörden oluşmaktadır.

Enerji sektörü yatırımlarının toplam tavan ödeneği 1 milyar TL, madencilik sektörü yatırımları 235 milyon 380 bin TL ve kültür sektörü 5 milyon TL olmak üzere kuruluşumuz toplam tavan ödeneği 1 milyar 240 milyon 380 bin TL olarak belirlenmiştir.

Şirketimiz için;

2016 yılında 45,2 milyar kwh elektrik enerjisi satarak 7,3 milyar TL net hasılat ve yaklaşık 3,1 milyar TL dönem kârı gerçekleştirmiştir.

2017 yılında 45,6 milyar kwh elektrik enerjisi satarak 5,2 milyar TL net hasılat ve 18 milyon TL dönem kârı gerçekleştirmiştir.

2018 yılında 44,9 milyar kwh elektrik enerjisi satışı, 5,2 milyar TL net hasılat ve 50 milyon TL dönem kârı programlanmıştır.

Elektrik piyasasında bir katılımcı olarak şirketimiz; yapmış olduğu ikili anlaşmalara ve saatlik Türkiye toplam talebine uygun olarak günlük üretim programı hazırlamaktadır. Kamu finansman kararnamesinde şirketimiz için öngörülen kâr hedeflerini gerçekleştirmek üzere; termik santrallerimiz maliyet esaslı, hidroelektrik santrallerimiz ise su değeri, kaskat yapısı, uluslararası anlaşmalar ve su gelirleri göz önünde bulundurularak yük alma ve yük atma fiyat teklifleri sunmaktadır.

Bu kapsamda; Elektrik Üretim AŞ üstlendiği sorumluluğun önem ve bilinciyle faaliyetlerini büyük bir titizlik ve özveriyle hizmet anlayışıyla sürdürmektedir.

Sayın Başkan, sizlere zamanımın elverdiği ölçüde kuruluşumuz ve elektrik enerjisi sektörüyle ilgili olarak kısa bilgiler sunmaya çalıştım. Yapılacak değerli uyarı ve eleştirilerin geleceğe dönük çalışmalarımızda bize yol göstereceğine inanıyor, hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerilerin görüşmesine başlıyoruz.

Bu arada, Komisyonumuz üyesi olmayıp misafir olarak katılan Sayın Niğde Milletvekilimiz Ömer Fethi Gürer Bey, hoş geldiniz.

Süleyman Bülbül, Aydın Milletvekilimiz, hoş geldiniz.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi, şirket çok değişmiş. Ben eski çiftçi olduğum için bilirim.

EÜAŞ'ın yurt dışında şirket kurduğunu ifade ettiniz. Bu şirketin yönetim kurulunda kimler yer alıyor? Bu şirket Sayıştay denetimine tabi mi? Buradaki maksat ve amaç neyle ilgiliydi? Bunu da o sunumda söylediğiniz için açıklarsanız?

BAŞKAN – İsterseniz geneli üzerinde görüş ve değerlendirmeler esnasında da Sayın Vekilim, Genel Müdürümüz açıklama yapar. Önerilerde şimdi böyle sürekli karşılıklı soru-cevap oluyor. O zaman...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Öneriyle ilgili değil. Sunumda anlattığı için. Bu yeni kurulmuş bir şirket ya, arkadaşların da bilgisi olsun ki ona göre soru yöneltsinler. Onun için kısaca...

BAŞKAN – O zaman kısaca Sayın Genel Müdürüm yanıtlarsanız.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – ICC yüzde 100'ü EÜAŞ'a ait bir şirkettir. Yurt dışında Jersey'de Birleşik Kraliyete bağlı bir adada kurulmuştur. Kuruluş amacı da yine EÜAŞ'ın görev ve faaliyet alanlarına hizmet vermek üzere uluslararası bir “know-how” kullanarak nükleer santrallerle ilgili fizibilite ve etüt çalışmalarını yapmak için kurulmuştur. Yönetim Kurulunda daha önce, hâlen Sayın Necati Yamaç, Tahsin Yazar, Ertuğrul Altın, Alparslan Bayraktar, Osman Sağlam, Mücahit Alkan, Emin Sadık Aydın bulunmaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayıştay denetimine tabi mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – EÜAŞ Sayıştay denetimine tabi olduğu için, doğal olarak yüzde 100'ü EÜAŞ'a ait bir şirkettir. EÜAŞ tabidir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Peki, Sayıştay burada denetim yapmış mıdır? Onu da Sayıştay Temsilcisi arkadaş bir açıklarsa, denetim yapıyor mu? Sayıştay denetimine tabi değil, 5 tane şirket kurmuşsunuz Sayıştay denetimine tabi değil. Onun için Sayıştay bir açıklama yaparsa bilgilenmiş olalım. Sayıştay açıklasın.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayıştay denetimine tabi değildir, yurt dışında kurulmuştur, Sayıştayın denetim kapsamı dışındadır ama EÜAŞ denetime tabi olduğu için ancak o kadar biz denetleyebiliriz yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama yurt dışına gidip denetim yapamıyorsunuz çünkü o kurulduğu adanın kurallarına göre... Vergi cenneti olan bir adadır, orada kurulduğu için denetimi yoktur, onu biliyorum da onun için sordum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu bilançolar konsolide olmuyor mu Sayın Genel Müdürüm? O konsolide olan bilançolar üzerinden denetim elbette yapılabilir.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – O kadar yani.

BAŞKAN - O konsolide olan bilançolar üzerinden sadece... Fiziki olarak oraya gitmeyebilirsiniz ama kayıt ve belgeler üzerinden denetim yapabilirsiniz. Kayıt ve belgeler üzerinden denetim de esastır zaten, öyle değil mi?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ama bakın...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama sunuma ilişkin... Sunumda yanlışlık var da ona ilişkin.

BAŞKAN – Ya, maddeye geçelim, diğer...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bizden onay alınacaksa...

BAŞKAN – Yok, sizden değil, bizden onay alınacaksınız...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Dün konuştuk tekrar konuşuyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir beyan kayda girmeden...

BAŞKAN – Ama lütfen ya... Ama lütfen Sayın Yavuzılmaz...

Buyurun.

2.- EÜAŞ Genel Müdürü İzzet Alagöz'ün üst komisyon raporunda yer alan CV'sindeki eksiklikler hakkında görüşmeler

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sürekli oradan sansürleme çabası var.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Mustafa Bey, siz yer değişin ya, vallahi değişin. Ayıp ya!

BAŞKAN – Sayın Sertel...

Buyurun Yavuzılmaz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, Mustafa'cığım, lütfen arkadaşım ya. Şeker kontrolü lazım sana ya!

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Size de lazım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sana lazım ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz; önce, bu açılış, aslında sunumda yapılan bir hatayla ilgili konuşacaktım ama aynı zamanda bir bilgilendirme de yaparsak, geçtiğimiz Komisyon sürecinde bir önceki dönem genel müdürümüz zaten EÜAŞ'la kurulan bu yabancı, Jersey Adası'nda kurulan firmanın bir illiyet bağının olmadığını, zaten bir noktada da olmaması gerektiği için orada kurulduğunu söylemişti. Bunun tutanaklara geçmesi açısından söylüyorum. Sunumda “9/7/2018 tarih ve 703 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Türkiye Elektrik, Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi TETAŞ ile EÜAŞ şirketimiz bünyesinde birleştirilmiştir. Bu tarihten itibaren şirketimiz elektrik enerjisinin toplam satışını da gerçekleştirmektedir.” demektedir. Burada Cumhurbaşkanlığı kararnamesi değil, kanun hükmünde kararname olması gerekir. Bu daha önceki döneme ilişkin süreçte 703 sayılı olarak çıkmıştır, bunu ayrıca ifade etmek istiyorum.

Yine sunumda geneli üzerine söz alacağız. Yalnız usulde şöyle bir nokta var, onu ifade etmek istiyorum. Genel Müdürlüme öncelikle hayırlı olsun diyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Kendisinin yine üst komisyon raporu CV'sinde 1997 ve 2018 arası yine bir boşluk var. Bu boşlukla ilgili olarak şöyle bir sıkıntı var, onu ifade etmek istiyorum. Kendileri daha önce TEMSAN yani yine bir kamu iktisadi teşebbüsü olan kurumumuzla ortak bir firma kurmak suretiyle, kendisinin yönetim kurulu başkanı olduğu, Nice Mühendislik Ticaret Anonim Şirketi bir ortaklık kurmuş ve çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Kendisi her ne kadar 3 Ekim tarihinde veya 2 Ekim tarihinde istifa etmek suretiyle bu görevi bıraktıysa da yine de firmanın ortak projeleri devam etmektedir. Bir anonim şirketi ortaklığından ayrılrsa bile bu noktadaki sorumluluğu belirli bir süre devam edecektir. Bu sorumluluk gerek o dönem imzaladıkları sözleşmeler, kendisinin imzası olan sözleşmeler, gerek o noktada kâr ve zarar endişesini de doğuracaktır, bu noktada da sorumluluk taşıyacaktır. Bu bağlamda, KİT Komisyonu ile ilgili temel kanun metinlerinde “Teşebbüs yönetim kurulu üyelerinin nitelik ve şartları madde 7/(2) Teşebbüs yönetim kurulu başkan ve üyeleri başka bir teşebbüste yönetim kurulu üyesi olamaz, rakip kuruluşlar ile menfaat ilişkisi içinde bulunamazlar.” Enerji sektörü dâhil olmak üzere tüm sektörlerde eğer ki piyasa koşullarını belirleme noktasında bulunduğunuz şirketin dışındaki tüm yapıları tanımlamayı seçtiğinizde, ticaret anlayışı içinde, her biri rakip firmadır. Dolayısıyla bu madde de “rakip kuruluşlar ile” diyor dolayısıyla bir bağlamda her

ne kadar bir iş noktasında ortaklık kurulmuş olsa bile rakip bir firmanın yönetim kurulu başkanıydı dolayısıyla sorumluluğu da, bu firmaya karşı olan sorumluluğu da devam etmektedir. Bu bağlamda, buradaki ifade maddede sert bir ifade “Menfaat ilişkisi içinde bulunamazlar.” diyor. Ben itham etmiyorum ancak böyle bir vaka var, böyle bir durum var; dolayısıyla bu bağlamda ilgili Sayıştaydan... Çünkü denetimi her ne kadar bilançolar, tablolar üzerinden yapsa da bu da esas niteliğindedir yani usulün dışında. Bu bağlamda da onun görüşünü ve kurumun hukuk müşavirinin görüşünü rica edeceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Tabii, böyle bir eksiklik, böyle sizin tespit ettiğiniz gibi bir durum varsa zaten bu Sayıştayın raporlarında vardır, tespit etmiştir veya tespit edecektir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bir yanıt da alabilirsek çünkü şu ana kadar tespit etmiş olmasını beklerdik.

BAŞKAN – Şimdi, ayrıca Sayın Yavuzylmaz, şunu ben belirtmek istiyorum. Bugün ikinci gün toplantılarımızda. Görüşmelere başlamadan önce, maddeler üzerinde görüşmelere başlamadan önce sürekli bu şekilde başlangıçta aslında genel değerlendirmelerde, görüş ve değerlendirme esnasında söylemeniz gereken konuları başlangıçta söylüyorsunuz. Bunları daha sonra da söyleyebilirsiniz, konuşabilirsiniz. Bu, toplantı formatına, usulümüze aykırı. Bundan sonra, bundan sonraki toplantılarımızda söz vermeyeceğim, bunu da baştan söylemek istiyorum. Usulümüze aykırı.

Ayrıca, biraz önce söylediğiniz konu da tamamen bir idari tasarruf. Sayın Genel Müdürümüz daha önce ticaretle uğraşabilir, oradan istifa edebilir, bırakabilir, sonra da kamuya geçebilir; bunun örnekleri çok fazla, bundan sonra da olabilir, geçmişte de olmuştur.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama önemli olan kanunlara uygun olması.

BAŞKAN – Önemli olan, bundan sonra o ilgili arkadaşın, genel müdürün, o görevde bulunan kişinin geçmişteki o şirketle organik ilişkisi, hukuki ilişkisinin devam edip etmediğine bakmak gerekir. Bunu da tespit edecek olan yer Sayıştaydır, teftiş heyetidir. Kimseyi bu şekilde maddeleri okuyarak itham altında bırakmak da hoş bir şey değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN – Burada daha önce söz talebi var.

Buyurun Sayın Gündoğdu.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, dün de aynı şekilde başladık. Tabii, bu işin bir usulü var. Evet, biz de müdahale ediyoruz karşıdan ama bir usulüne uyarsak kimse kimseye müdahale etmez. Usulü şudur: Genel Müdürümüz sunumunu yapar, sunumdan sonra maddeler üzerine geçilir, Sayıştayın bizim önümüzde getirdiği maddeleri biz inceleriz, o maddeler hakkında gördüğümüz eksiklik, aksaklık varsa bunu değerlendiririz, konuşuruz, neticeye bağlarız, ya “tamam” ya “devam” deriz, sonrasında da geneli üzerinde konuşurken de Sayın Genel Müdürümüzün biraz önceki sunumundaki eksikliklerini, aksaklıklarını söyleriz. Usulün geçmişte böyle olduğunu bildiğim için bunu söylüyorum. Bu şekilde devam etmesi gerektiğine de inanıyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama bu esasla ilgili bir konu Başkanım.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) - Yani usul böyle, bu şekilde hemen anında Sayın Genel Müdürümüzün, her genel müdür buraya oturduğunda onun konuşmasından sonra CV’si üzerinden başlayıp tartışmaya girdiğimiz takdirde burada biz bu işi çözemeyiz. Çünkü biz iş yapmak için geldik

buraya. Biz CV tartışmak için burada değiliz. CV'lerle ilgili... Bu idari bir tasarruftur. Bununla ilgili, Sayıştay eksik varsa, aksaklık varsa bunu zaten kontrol ediyor, madde hâlinde bizim önümüze getiriyor. Biz bu maddeleri görüşüp onun üzerinden yürümemiz gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gündoğdu.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi bizim ne zaman nasıl konuşacağımıza eğer buradaki milletvekilleri, AKP milletvekilleri karar verecekse o zaman Komisyonun tartışmalarının hangi noktada sonuçlanacağına da onlar karar verecektir. Böyle bir usul yoktur. Ben KİT Komisyonunda üç yılı tamamladım. Genel müdürün sunumunda bir eksiklik, bir kusur ya da bir fazlalık ya da aşırı bir yanıltma söz konusuysa o ara milletvekili söz alır ve bu konuda görüşlerini belirtir. Bu geçmişte de böyle oldu. Metin Gündoğdu Bey açsın biraz okusun, tutanaklara baksın, bütün tutanaklarda Haydar Akar'ın ve bizim vardır; ilk önce genel müdürün konuşmasından sonra usul hakkında, onun sunumu hakkında görüşlerimizi söylemişizdir ve bu arkadaşların görev gördüğü süreç içerisinde aksaklık ya da atamalarında herhangi bir eksiklik, kusur varsa bunun da söylenmesinde bir sakınca yoktur çünkü biz KİT kuruluşu olarak, KİT Komisyonu olarak onların faaliyetlerini incelediğimiz kadar faaliyeti yürütenlerin de yaptıklarını incelemek zorundayız. PTT Genel Müdürüyle ilgili benim ağır eleştirilerimin sonucunda birtakım tartışmalar da burada yaşandı geçtiğimiz komisyon toplantılarında ama hiç kimse birbirine ne bu şekilde daha konuşurken sözünü kesmeye yeltendi ne de hakaretimiz ya da “Size söz vermeyeceğim.” diyen başkanlık oldu. Söz alınır bu kesin, konuşulur bu kesin. Sizin buradaki duruşunuz tarafsız bu KİT Komisyonunu sağlıklı bir şekilde yürütmekten ibarettir. Bu arkadaşımızın söyledikleri hoşunuza gitmeyebilir, size ters gelebilir, size yanlış gelebilir ama sizin de söz hakkınız vardır. Sözünüzü alırsınız ona mikrofondan kayıtlara geçecek şekilde yanıtını verirsiniz. Bizim arkadaşlarımız, sizin arkadaşlarınız konuşurken asla laf atmıyor, araya girmiyor, atmayacak ve bizim bu Komisyonun bir barış içerisinde, bu KİT'lerin iyi denetlenmesi noktasında çalışan milletvekilllerimiz var. Arkadaşımız elektrik mühendisi, bütün kuruluşların içini incik incik, didik didik elinde oldu ve Sayıştay raporuna dayanarak ve gerçekten araştırıyor. Kendisi de Yavuzylmaz benim çok sevdiğim bir arkadaşımdır, İzmir'de Bergama'da onun gibi soyadı Yavuzylmaz hem Yavuz hem Yılmaz araştıracaktır, konuşacaktır. Bunu sakın Başkanım kesmeyin, biz barış içerisinde, kardeşlik içerisinde bu denetimleri yapalım. Usulsüzlük varsa söyleyelim, haksızlık varsa dile getirelim yoksa bunun sonucunda, bütün bu raporlar sonucunda gerçekler ortaya çıksın. Benim ricam Sayın Başkan demokrasiden yana olun, tavrınızı öyle koyun “Hiç kimseye de söz vermeyeceğim.” demeyin bundan sonra.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sertel Teşekkür ediyorum.

Tabii, benim tarafsızlığımdan şüpheleniz olmasın. Biz burada üye arkadaşların yapmış olduğu çalışmalar neticesinde almış olduğu söz ve konuşmalarını hiçbir zaman kısıtlamıyoruz. Dün iki tane toplantı yaptık, hep söz verdik, söz vermemezlik yapmadık. Ayrıca, geneli üzerinde konuşmak için söz veriyoruz zaten o zaman söz veriyoruz ama arkadaş, Sayın Yavuzylmaz, Sayın Vekilimiz dün CV'ler üzerinden değerlendirme yapıyor, ilk giriş CV'ler üzerinden ve atanmış sayın genel müdürlerimizin CV'leri “Orada o CV'lerde boşluk var, arada kayıp yıllar var.” şeklinde bir değerlendirme... Bunları daha sonra da yapabilirsiniz. Yani bunlara çok fazla takılmayalım. Bunlar idari bir tasarruf. Burada atanmış bir genel müdür var, ilk baştan daha Bismillah demeden, daha görüşmelere başlamadan siz bu şekilde tespitler yaparak zaten havayı gerginleştiriyorsunuz. Gergin bir hava

oluşuyor, bir atmosfer oluşuyor. Biz maddelere geçelim, madde üzerinde tekrar görüş veriyoruz, geneli üzerinde değerlendirmenizi alıyoruz ama bundan sonraki formatta, toplantılarımızda maddelere hemen geçeceğiz, genel müdürün sunumundan sonra -Sayın Sertel, Sayın Yavuzylmaz kusura bakmayın- söz vermeyeceğim. Geneli üzerinde söz vereceğim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz de gereğini yaparız hocam.

BAŞKAN - Yani burada bizim demokratik anlayışımız konusunda hiç şüpheniz olmasın. Geneli üzerinde konuşmalar esnasında bol bol konuşabilirsiniz, orada süre kısıntısı da olmayacaktır ve genel müdürümüz de Sayıştaydan yetkili arkadaşlarımız da sizin sorularınıza yanıt verecektir.

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeyim usulle ilgili.

BAŞKAN – Sayın Gürer, lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, usul hakkında bir şey söyleyeyim. Burada birinci parti milletvekili arkadaşlarımız o kurumun temsilcisi değil, onlar da bizler gibi milletvekili.

BAŞKAN – Tabii ki.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Öyle olunca herkesin doğru bilgiye erişme hakkı var. Burada arkadaşımızın sunumunda genel müdürün geçmişini anlatmasının hiçbir mahsuru yok. Geçmiş KİT toplantılarında –biraz evvel de söyledim- arkadaşlarımız bu konuyu özellikle dinliyorlardı, fayda sağlıyorlardı. Şimdi, format mı değişti? Burada bulunan arkadaşlarımızın hepsinin bu bilgiye sahip olma şansı olmayabilir. Giriş bölümünde bunlar doğaldır, söylenir.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, size geneli üzerinde zaten söz vereceğim Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım, siz diyorsunuz ki “Sözünüzü keseceğim.” Ama bakın burada genel müdür sunum yapıyor, o genel müdürle ilgili bilgilendirme yapıyor arkadaşımız.

BAŞKAN – Ama bu bütünlük arz ediyor zaten, buradaki konuşma kopmuyor ki, maddelerden sonra geneli üzerinde değerlendirme yapılması esnasında zaten söz vereceğim. O zaman CV’yle ilgili, başka konularla ilgili...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, sizden de rica ediyorum, siz de geçmiş tutanakları okuyun.

BAŞKAN – Okuyorum. Gelmeden önce hepsiyle ilgili...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Orada neler tartışılmış, ne zaman tartışılmış, sizden önceki başkanlar dönemine de bir bakın -yanınızda Mevlüt Bey tecrübelidir, bütün toplantılara katılmıştır- hiçbir sıkıntı yok. Ama biz söz alırız. “Söz vermeyeceğim.” falan yok, öyle bir şey yok. Kabul etmiyorum. Biz söz alırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) ve bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Önerilerin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından bir, bir de bağlı ortaklığın olmak üzere iki önerisi, 2016 yılında da iki önerisi bulunmaktadır.

Şimdi 2015 yılının ana kuruluşu ilişkin 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 16) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm buyurun.

Yanıtı verecek arkadaşları tanıyalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Şimdi 2015 yılının bağlı ortaklıklara ilişkin 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1: Sayıştay bağlı ortaklıklar raporlarının ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI MÜDÜR YARDIMCISI MÜJDAT ÖZER – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Teşekkür ederim.

Kurumun 2016 yılına ait 1 no.lu önerisi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1: Afşin-Elbistan kömür havzası Çöllolar sahasıyla ilgili olarak;

-6.2.2011 ve 10.02.2011 tarihlerinde oluşan heyelanlar sonrasında Çöllolar sahasından Afşin-Elbistan B termik santraline kömür verilmesi ile ilgili olarak EÜAŞ Yönetim Kurulunun 13.4.2012 tarih ve 19-132 sayılı kararı ile işin mevcut sözleşme ile devamına karar verilmiş olmasına rağmen, aradan geçen 6,5 yıllık süreçte yüklenici Firmanın tekrar işe başlamak için ilave ödemeler talep ederek EÜAŞ'ı dava etmesi, işin sözleşmesine göre yapması gereken uzun vadeli susuzlandırma planı ve kazı planı gibi işleri yapmaması ve sürecin uzatarak sahadan tekrar kömür üretimi yapılamaması nedeniyle Afşin-Elbistan A ve B Santrallerinin her ikisinde de süregelen kömür miktar eksiklikleri ve kalite bozulmasına bağlı olarak oluşan enerji üretim kayıpları ile ilave işletmecilik masraflarının önlenmesi için, tüm seçenekler değerlendirilerek sahadan bir an önce kömür üretimine geçilmesini sağlayacak tedbirlerin alınması,

-Çöllolar sahasında heyelanların olduğu 2011 yılından itibaren geçen süreçte yüklenici firmanın, üretimin durmasında kusurun tamamen EÜAŞ'ta olduğu iddiasıyla; oluşan heyelanlar, sözleşme dışı yapılan işler ve sözleşmeye dayalı alım garantisinden kaynaklanan kayıplar ile ilgili fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 129,6 milyon TL tazminat talebiyle dava açtığı, ayrıca firmanın Mahkemeye tazminat saklı talebini artırma dilekçesi de vermiş olduğu ve zaman aşımı gibi nedenlerle hak kaybının olabileceği hususları da dikkate alınarak; yüklenicinin sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle heyelanların olduğu tarihten itibaren EÜAŞ'ın uğradığı tüm zarar, kayıp ve ilave harcamaların yüklenici firmadan tahsiline ilişkin gerekli işlemlerin yapılması.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, vermiş olduğunuz yanıt bayağı uzun, kapsamlı. Buna kısa, öz, özetin özeti şeklinde yanıt verirseniz memnun oluruz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Öncelikle Çöllolar sahasında yaşanan elim hadise hepimizi duygusal olarak üzmüş ve ülkemizin maddi ve can kayıplarına yol açan bir kaza olmuştur herkesçe malum. Bunun üzerine EÜAŞ olarak Bakanlığımızın tasarrufunda olan birtakım kararların takibi de gerçekleştirilmiş, detaylı bir şekilde cevabımız verilmiş olmasına rağmen, çok net birkaç cümleyle açıklamak gerekirse...

Çöllolar sahasında iki sebepten dolayı yüklenici firma faaliyetlerini şu anda sürdürememektedir. Birincisi Çöllolar bölgesinde ciddi oranda bir susuzlaştırma ihtiyacı vardır ve entegre bir susuzlaştırma projesi EÜAŞ tarafından Çukurova Üniversitesine yaptırılmış, bu proje elimizde. Bununla ilgili bir altyapı eksikliği var firmanın.

İkincisi, yine Çukurova Üniversitesine yaptırılmış olan beş yıllık orta vadeli ve uzun vadeli açık ocak planlaması hizmetleri alınmış. Bunun beş yıllık orta vadeli plan kısmı bitirilmiş ve teşekkülümüze sunulmuştur ancak uzun vadeli işletme planını da 30/11/2018 tarihine kadar sunacaktır. Dolayısıyla buranın işletilmesiyle ilgili yüklenici firmayla aramızda ihtilaflı bir anlayış vardır, aynı noktadan bakmıyoruz. Onların bize karşı açmış olduğu davalar var hak kaybına uğradıklarından dolayı. Bizim de EÜAŞ olarak oradaki zararlarımızın tespitiyle ilgili açtığımız bir dava var Afşin’de. Bu davanın da sonuçlanmasını bekliyoruz. Dolayısıyla aramızda hukuki süreç devam etmekle beraber EÜAŞ olarak bizim beklentimiz, görevimiz, arzumuz bir an önce bölgeyi işletir hâle getirmek, santralimizi çalıştırmak, maden ocağımızı da bundan sonra bir daha benzer kazalara yol açmayacak tedbirleri alarak ülkemizin hizmetine sunmak.

Biz bunun için ivedilikle çalışmalara başladık. Cevap da çok uzun olmakla beraber kısaca bu şekilde özetleyebiliriz. Çöllolarla ilgili başka soru varsa detaylandırabiliriz istediğiniz kadar.

Yazı uzun olduğu için okumanın sıkacağını düşünerek bu kadar kısa bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Öneri üzerinde söz almak isteyen?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Burada EÜAŞ uzunca bir süredir bu işletmeden uzak, mahrum; birinci zarar bu ama önemli zarar, Sayıştayın da belirttiği gibi bu zarar kayıp, ilave harcamalar, bütün bunların firmadan tahsili söz konusu. Bunun takipçisi oluyor EÜAŞ. Bu dava sürecek mi, ne kadar sürer bilmem ama hukuk olarak eğer bu tip davalarda KİT’in zarara uğramasının yanı sıra işletmenin de ileriye yönelik zarara uğramasının yarattığı sıkıntı açık, ortada. Bence burada EÜAŞ’ın hukukçularının daha aktif olması gerektiğini düşünüyorum ve bu dava sonuçlanıncaya kadar da KİT Komisyonu tarafından izlenmesini öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sayın Başkanım, müsaadenizle, hukuk süreçlerinin ne zaman sonuçlanacağını bilemem ancak bizim yaklaşımımız, buradaki yer üzerinde bulunan santral durdurulmamıştır. Santrale Afşin A’dan kömür aktarılarak elektrik üretimine devam ettirilmiştir. Dolayısıyla elektrik üretiminde ülkemizin ihtiyacı olan üretim kapasitemizi sonuna kadar zorlayarak üretime devam ediyoruz. Ancak yerin altında olan bir zenginliğimiz kömür bu heyelandan

sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız tarafından da çalışma ruhsatı iptal edilmiş; gerekli tedbirleri ve projeleri alarak, hazırlayarak biz buranın bir an önce değerlendirilmesi ve kömürün de artık çıkartılmasını arzu ediyoruz.

Bununla ilgili çalışıyoruz. Haklısınız, kömür çıkaramadığımız için ülke olarak maddi zarardayız ama elektrik üretiminde...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Araya girmeyeyim ama maddi zararın tahmini ne kadar? Var mı elinizde?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Yani bu subjektif bir yaklaşımdır. Kömür olarak biz bakıyoruz meseleye. Kömür çıkartılmadı dolayısıyla bu zarardır. Yani bunun maddi değeri...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tahmini zarar nedir?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Bu, hukuk sürecinde olan bir şeydir. Müsaade ederseniz buna cevap vermek istemiyorum. Tespit davası açtık.

BAŞKAN – Yazılı cevap verebilirseniz varsa elinizde öyle bir çalışma.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Tespit davası açtığımız için hukuki süreç devam etmektedir. Biz “Şu kadar zararımız var.” gibi bir ifade kullanırsak, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Şimdi, bu ihalenin yapılmasıyla beraber bu sahada bir ara çok uzun süreli üretime ara verilmesi, işletilmeye ara verilmesi ve daha sonraki süreç içerisinde de şirket sahibinin firmasının burada geri tarafta tazmin davası açmasının yarattığı sorunlar daha önce ele alınmış durumdaydı. Ama Sayıştayın bir sürü önerisi var burada. Bu öneriler doğrultusunda özellikle bu bölgenin özelleştirilmesi konusunda... Yani burada bu yapılması gerekirken bunlar hâlâ yapılmadı çünkü yarın bir gün bu firma, aynen bu konuda, bu bölgedeki saha çalışmalarında darlık yönüyle bu sahada geniş bir şekilde çalışmadığını ifade etme durumunda da olacaktır. Bunların yapılması düşünülmüş müdür veya Genel Müdürümüzün bu konuda almış olduğu tutum ve kararlar var mıdır? Bunun bilinmesini istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, yanıtlamadan önce başka, bu konuyla ilgili, bu öneriyle ilgili söz almak isteyen bir üyemiz varsa onları da alalım. Ondan sonra toplu olarak Sayın Genel Müdürüm...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, bir ekleme daha yapmak istiyorum Genel Müdürün cevabına göre.

BAŞKAN – Tabii ki buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tahmini zararı veremediğinize göre, siz bu karşı tarafa açtığınız davada ne istiyorsunuz? Yani zararı bilmediğinize göre nasıl bir rakamlama yapacaksınız? Ben onu da merak ediyorum çünkü bir zarar oluştu, büyük bir zarar oluştu. Bunu nasıl tespit edeceksiniz? Mahkemeden ne istiyorsunuz yani karşı taraftan? “Bizim zararımız var.” deyince yetiyor mu? Yani ne kadar? Ne verirsek razı mı olacak şirket?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Benim şöyle bir tavsiyem olacak: Genelde hukuk süreci her zaman uzun sürüyor, bu bir gerçek ama tabii kömürlerin çıkarılamaması nedeniyle de ciddi bir zarar oluyor. Bence idari tasarrufla uzlaşma veya hukuku daha çabuklaştırıcı bir yol... Yani benimki bir tavsiye çünkü

burada ülkemizin bir zararı söz konusu. Yani idari mahareti göstererek yeni bir gelecek planlaması... Yani sırf hukuka bırakırsak işte birbirine cevap yazma -zaten yazışmalar falan uzun sürer- temyiz süreci var, bilirkişi olayı var bu konuda. Yani 2011'den bu yana galiba değil mi Sayın Genel Müdürüm?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Evet.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – 2011, daha çok sürer. Bence yeni bir yol haritası çizmekte fayda var. Benim bir önerim var, şöyle düşünüyorum: Ben Genel Müdür olsam böyle bir şeye başlarım diye kafamdan geçirdim yani bu akıl vermek değil ama bence biraz hızlandırırsak daha iyi olur. Yeni bir yol haritası önerim var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Çelik.

Var mı başka söz almak isteyen?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Yavuzyılmaz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Arkeolojik kazı bu kapsamda mı?

BAŞKAN – Bir saniye, vereceğim size söz Sayın Gürer, şimdi Yavuzyılmaz'da.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, Afşin-Elbistan kömür havzası Çöllolar sahasıyla ilgili olarak bu yaşanan elim hadise, kaybettiğimiz canlar, onların ardından firmayla yaşanan davalık durumlar... Şu anda firmayla tekrar o ihalenin yenilenmesi şeklinde bir süreç mi geliyor, gelişmekte? Bu dava süreci bunu nasıl etkileyecek veya yeniden bir ihale yapılması mı söz konusu? Hangi modelle, yap-işlet-devret veya herhangi başka bir modelle mi bu süreç şekillenecek? Nasıl öngörüyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bu Afşin-Elbistan havzasında yapılan çalışmalarda tespit edilen 12 adet kültür varlığının Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Kahramanmaraş Müze Müdürlüğüne sınır tespiti ve tescil işlemleri yapılmıştı. Ancak söz konusu alanlarda maden işletmesi ve santral kurulumu yapılabilmesine yönelik planlama yapılabilmesi için de kurtarma kazılarının yapılması gerekiyordu. Bu kazılar yapıldı mı? Bununla ilgili çalışmalar gerçekleşti mi?

Keza, Konya Karapınar sahasında da 9 adet ören yeriyle ilgili böyle bir çalışma söz konusuydu. 6 adet kültür varlığı da bu bölgede saptanmıştı. Sizin biraz evvelki verdiğiniz yanıt içinde kazı tanımlaması bunu da kapsıyor mu, yoksa bunlarla ayrı çalışma sürüyor mu? Şu anda bu çalışmalar yapıldı mı?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gürer.

Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Teşekkür ederim.

Öncelikle soruları tek tek cevaplayacağım müsaade ederseniz ama aslında birkaç sorunun cevabı bir cümleyle verilebilir.

BAŞKAN – Tabii ki.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Tahmini zarar veremeyişimizin sebebi bu işi bilmeyişimiz veya tahmin etmeyişimiz değil, bunu hukuk sürecine taşımış olmamız. Dolayısıyla Afşin'de bizim sözleşmesel zararlarımızın tespitiyle ilgili bir davamız sürmektedir, sonuçlanmamıştır. Dolayısıyla bugün bir rakam telaffuz etmeyi o yüzden münasip görmüyoruz. Yoksa elbette ki oradan

zararlarımızla ilgili tahminimiz ve hesaplarımız da var. Bizimki tahminin ötesinde, biz hesaplarımızla konuşuyoruz. “Şu kadar üretilmesi gerekiyordu, üretilmedi.” Bizim hesaplarımız böyle ama müsaade edin, bir rakam telaffuz etmeyelim çünkü hukuk sürecinde. Mahkeme sonuçlanmadan bunun doğru olduğunu düşünmüyorum. Eğer illa “Verin.” derseniz sorumluluğu alarak ben sizinle rakam paylaşabilirim.

BAŞKAN – Yok, mahkeme süreci devam ettiği için...

Evet, buyurun, diğer...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Diğer sorulara gelince, yüklenici firmayla...

ATILA SERTEL (İzmir) – Çok özür dilerim, karşılıklı tartışmaya girmek istemiyorum ama siz şimdi siz “Zarar ettik.” diyorsunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Evet.

ATILA SERTEL (İzmir) – O zararı mahkemeye söylemeyecek misiniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Söyledik.

ATILA SERTEL (İzmir) – Söylediniz. Mahkemeye tespit ettiğiniz bir şeyi, mahkemede var olan bir şeyi KİT Komisyonunda söylemek ne olur ki yani ne sakıncası var ki? Yani bizim bilmemizde ne sakınca var mahkeme biliyorsa?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Dava devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bir saniye... Hukuk müşaviri arkadaşımız oradaysa bu konuyla ilgili bir değerlendirme yapsın lütfen, tamam.

ATILA SERTEL (İzmir) – Yani ne sakıncası var? Mahkemeden de alabiliriz biz onları.

BAŞKAN – Sayın Sertel, bir saniye...

EÜAŞ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AYŞEGÜL DİLMEN SEYFELİ – Biz burada tespit davasını açtık, zararın tespiti için dava açtık, bir bedel bildirmedik. Tespiti mahkeme yapacak yani bedeli tespit etmek mahkemenin işi, bilirkişilerin işi olacak.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm sözünü bitirsin, sayın vekillerim vereceğim söz. Sayın Genel Müdürüm sözünü bitirsin, lütfen...

Sayın Genel Müdürüm, devam edin, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Öncelikle şunu ifade edelim: Eğer bu rakamlarla ilgili bizim hesaplarımızı merak ediyorsanız biz seve seve sizi misafir eder, bu bilgileri sizinle paylaşırız. KİT Komisyonundan sırrımız yok bizim.

İkinci soruya müsaadenizle geçmek istiyorum. “Özelleştirme neden yapılmadı ve bundan sonraki özelleştirme planı nedir?” sorularını birleştiriyorum. Şu an firmayla aramızdaki sözleşme iptal edilmiş değil, sözleşme caridir. Dolayısıyla bu sözleşmenin iptali gerçekleşmeden yeni bir özelleştirme veya yeni bir ihale yapılamaz ancak üçüncü soru olan yeni bir yol haritası çizme noktasında size katılıyorum, bu bizim de görüşümüzdür. Yani hukukun sonuçları elbette ki önemlidir ve değerlidir ancak bizim birinci vazifemiz bu tesisleri çalışır hâle getirmektir. Biz bununla ilgili bir yol haritasını, Bakanlığımızla istişare ederek yeni bir yol haritası belirliyoruz. Bu arada önceliğimizin de yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı ivedilikle ülkenin ekonomisine katmak olduğunu ifade etmek istiyorum.

Son olarak ören yerleri ve bunlarla ilgili, kültürel varlıklarla ilgili çalışmayı sordunuz sayın vekilim. Evet, bütçemizde “kültür faaliyetleri” adı altında 5 milyon TL’lik bir kısım var ancak burası Afşin’deki çalışmalarla ilgili değil, başka bölgelerdeki ören yerlerinin taşınmasıyla ilgili.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Elbistan dedim ben de.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Elbistan değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Afşin-Elbistan.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Ya o bölgeyle ilgili değil. Oraya henüz böyle bir kazı çalışması yapmadık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayıştayın raporlarında yer alan...

BAŞKAN – Sayın Gürer, söz istiyor musunuz? Söz vereyim mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Böyle de konuşuyoruz Başkanım, bir şey olmaz.

BAŞKAN – Ama karşılıklı konuşmalıyım, tamam da.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sonra itiraz ediyor.

BAŞKAN – Ama karşılıklı konuşmalım Sayın Gürer. Tamam, söz vereyim, istiyorsanız söz vereyim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, ben bu sorduğum soruyu daha önce KİT Komisyonunda olduğum dönemde de gündeme getirdim. Sayıştay raporundan aldım, bana ait bir şey değil, sorunun tümünü okuyayım:

“Afşin-Elbistan havzasında yapılan çalışmalarda tespit edilen 12 adet kültür varlığı (höyük, mezarlık) Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Kahramanmaraş Müze Müdürlüğüne sınır tespiti ve tescil işlemleri yapılmıştır. Ancak söz konusu alanlarda maden işletmesi ve santral kurulumu yapılabilmesine yönelik planlama yapılabilmesi için kurtarma kazılarının yapılması gereklidir. Bu kazılar yapıldı mı? Bu höyüklerden 8 adedinin birinci derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiş olması ve bunların konum itibarıyla özellikle C ve D sektörlerinin yaklaşık merkezinde yer alması ve kazı çalışmalarına henüz fiili olarak başlanamadığından ve bu nedenle bu çalışmaların ne kadar süreceğinin tam anlamıyla bilinmemesi yapılacak iş akışı planlamalarını daha da zor hâle getirdiği dikkate alındığında bilimsel kazı çalışmaları ne zaman başlayacaktır?

Konya-Karapınar sahasında da 9 adet ören yeri, höyük ve mezarlık tipi arkeolojik alan tespiti yapılmıştır. Kurtarma kazıları ne zaman yapılacaktır? Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı ilgili birimlerin gerekli masrafların EÜAŞ tarafından karşılanmasını talep etmesi nedendir? Bu harcamaların ilgili yatırım projeleri kapsamında yapılabilmesi için yatırım programına “eğitim, kültür sektörü” adı altında proje ilave edilmesi yönünde çalışmalar yapılmış mıdır? 2016 EÜAŞ Yatırım Programı’na henüz yatırıma açılmamış kömür sahalarının yatırıma hazır hâle getirilebilmesine yönelik olarak saha sınırlarında yer alan höyük, nekropol ve benzeri gibi kültür varlıklarına yönelik kurtarma kazıları yapılabilmesi için Muhtelif Kömür Sahalarında Arkeolojik Kurtarma Kazı Çalışmaları projesi ne zaman uygulanacaktır?

Afşin-Elbistan havzasında ve Konya-Karapınar sahasında da 6 adet kültür varlığında kurtarma kazısı yapılabilmesine yönelik ilgili İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri ile müze müdürlükleri nezdinde çalışmalar sonuçlanmış mıdır?”

Bu Sayıştay raporunda tespit edilen olayı ben soruya dönüştürmüş hâli olarak sordum. Bununla ilgili bir çalışma var mı diye sordum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gürer.

Bir saniye Sayın Genel Müdürüm, bir saniye...

Daha önceki konuyla ilgili olarak söz almak isteyen üyemiz var mı demiştik, herkes bitirmişti ama ilave söz almak isteyen 2 vekilimiz var, onlara da söz verdikten sonra son olarak, nihai olarak size söz vereceğim. Bu sorularla ilgili olarak da yazılı cevap verebilirsiniz zamanı daha efektif kullanmak adına.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Yazılı cevap verebilirsem daha açık olur, cevaplayabilirim.

BAŞKAN – Tabii ki yazılı cevap da verebilirsiniz.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Şimdi, yine, tekrar olaya dönüyoruz, neden dava açılıp da davanın bedelinin belirlenmemesi... Şimdi, bizim bu şirketten daha önce bir cari alacağımız var mıydı? Bu cari alacakla beraber yeniden bir bilirkişi tespitiyle oluşturabilecek devletin yapmış olduğu zararların tazminine giderken... şu anda tabii ki devletin orada bir araştırma yapması lazım, kendi tespitini yapması lazım. Yani şöyle bir şey düşününüz, kişi veya kuruluş düşününüz veya kurum düşününüz. Yani bir yerden ne kadar alacağının ne kadar borcu olduğunun, ne kadar alması gerektiğinin tespiti kendisi tarafından zaten yapılmış durumda. Yani burada yaklaşık olarak mutlaka bir alacak durumu vardır, bu ortaya konmuyor. Burada bu hareketle bir kuşku ortaya çıkıyor. Kuşku nedir? Acaba burada karşı taraftaki firmanın, devletin şu anda yaptırmış olduğu bu kuruluşa, şirkete yapılabilecek tespitlerde, belirsiz bir tespitle beraber bu tespit bir kuruluş da olabilir, bir milyar da olabilir yani böyle bir tespitin yapılabilmesini nasıl sağlamak gerekiyor? Bunu siz ilk önce kendiniz yapmadan, siz kendi mülkiyetinize, kendi varlığınıza sahip olmadan, varlık sahibi olan kişiye varlığını ispat edmeden karşı taraftan nasıl bir varlık elde edebilir? Nasıl bir gelir elde edebilir? Nasıl cari olarak ortaya koyabilir alacağını?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Zeybek.

Sayın Bülbul, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Öneriler kısmında sözleşmeye dayalı alım garantisinden kaynaklanan kayıplarla ilgili fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla firmanın açmış olduğu davada rakam 129,6 milyon TL, cevaplar kısmında ise tüm firmanın açmış olduğu toplam dava değerleriyse 386,734,791,91 TL. Bizim tespit yaptığımıza ilişkin... Sayın hukuk müşaviri tespit talebinde bulunmuş. Bu tespit talebiyle birlikte Afşin Sulh Hukuk Mahkemesinin 2018/5... Tespit esas değişik iş değil mi sayın meslektaşım, değişik iş olması lazım, esas değil bu.

EÜAŞ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AYŞEGÜL DİLMEN SEYFELİ – Evet.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Tespit davasında 25/7/2018 tarihinde keşfe gidilmiş. Yedinci ay, onuncu aydayız. Birinci sorum şu: Bu keşiften sonra bilirkişi heyeti oluşan zarar hakkında rapor sundu mu? Rapor sunmuşsa o raporun değeri, tazminat miktarı, zarar miktarı nedir?

EÜAŞ İ. HUKUK MÜŞAVİRİ AYŞEGÜL DİLMEN SEYFELİ – İlgili rapor gelmedi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ne kadarlık süre verildi acaba sayın hukukçu?

BAŞKAN – Sayın Ayşegül Hanım, mikrofona yanaşarak yanıt verin lütfen çünkü duyulmuyor.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Sayın Başkanım, soruları toplayıp birlikte cevap verelim.

BAŞKAN – Peki, tamam.

Teşekkür ederiz Sayın Bülbül. Var mı başka söyleyeceğiniz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sorum şu: Üç ay süre geçmiş olduğu hâlde -mahkemelerin vermiş olduğu- bilirkişi raporu için verilmiş süre aşıldığı hâlde hâlen niçin rapor verilmedi? Bu raporun verilmesi konusunda talepte bulunuldu mu? Çünkü karşı şirket devamlı haklarını aramış, davalarını açmış ama biz yani şirketimiz bu konuda tespit davası dışında, değişik iş davası dışında hiçbir işlem yapmamış. Sorum bu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bülbül.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Eser.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) – Öncelikle Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Tespit davalarında özellikle zarara dayalı açılan tespit davalarında belirli bir rakam belirtilmesi mümkün değildir. Ayrıyeten mahkemede yürütülen dava dosyalarında bilirkişi raporu niye sunulmuş, niye sunulmamış, sunmasının takibi hususunda bir işlem yapılması da mümkün değildir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Biz avukat olarak...

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) – Hayır, talep edersiniz bilirkişi raporu...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, bir saniye dinleyelim. Sayın Bülbül, lütfen...

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) – Talep edersiniz, mahkeme bilirkişiden talep eder, ek süre verir. Bu süre bir yıl olur, iki yıl olur, davanın durumuna göre, neticesine göre değişir. Kamu kurumu olarak “Bunu hızlandırın.” şeklinde bir talimat verilmesi zaten mümkün değildir, onu söyleyeyim.

Ayrıyeten yargılama aşamasında bir durumun tespiti gerektiğinde bir taraf kamu kurumu niteliğinde bir kurum, diğer taraf özel şahıslar. Zaten tespiti istenmiş, davanın sonuçlanması beklenir ve ondan sonra tazminat talebinde bulunulur değişik iş dosyalarında. O nedenle, şu an yargılama aşaması sürerken KİT komisyonunda bizim takriben “Şöyle zararımız var.” veya ”Bu şekilde zararımız var.” diye beyanda bulunulması da doğru değildir diye düşünüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Eser.

Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; ben de zaten aynı şeyleri söyleyecektim, birbiriyle keşişti. Yani burada hakikaten tespit komisyonuna gelineceye kadar mahkemenin bütün rakamları elindedir ama dışarıya çok sızdırması uygun olmayabilir, onun için arkadaşlar vermeyin.

Sayın Genel Müdürüm, öncelikle çok teşekkür ederim bu brifing için ama 2016’da aynı miktar kilovatsaat enerji satıyorsunuz 7,3 milyar; 3,1 milyar kâr. 2017’de aynı, 2018’de de aynı ama kâr düşüyor mu, fiyatlar mı ucuzladı artık, enerji fiyatları mı, nasıl bir şey o?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Karaman.

Söz talebi? Sayın Bülbül, istiyor musunuz yoksa kapattınız mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yok, ben burada hukuksal tartışmaya girmek istemiyorum. Ama bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Ama hem tartışmaya girmek istemiyorum hem...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir cümle, bir cümle.

BAŞKAN – Bir cümleyle alalım, Peki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Tespit davalarında zararın ortaya çıkması için doneleri verirsiniz, bilirkişiler gider, tespiti eder, belirler, ondan sonra gidersiniz ana davayı açarsınız. Bu ama uzun bir süreden beri beklenmiş ve tespit talebinde bulunulmuş, üç ay önce keşif yapılmış. Bugüne kadar bu işin üzerinde neden durulmamış diye soruyoruz. Burada taraf yok, şirket tarafı yok, burada milletvekilleri var, Komisyon üyeleri var, bunu da sormak hakkımız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ - Ben de teşekkür ediyorum.

Öncelikle Afşin-Elbistan'daki kültür varlıklarıyla ilgili çok net sordunuz, çok net cevapladım; bir daha, daha net ifade ettiniz, ben de tekrar net cevaplar vereyim müsaade ederseniz.

Afşin-Elbistan'daki sit alanlarıyla ilgili bölge; Kültür Bakanlığıyla ortak bir protokol üzerinde çalışılıyor, tespit yapıldı, ancak kazı yapılmadı, bu bir.

İkincisi: Konya-Karapınar; Kültür Bakanlığıyla protokol imzalandı, bu yılın 2019'un programına alındı, bu yıl kazı başlayacak. Kültür adına vereceğim cevap bu.

“Cari alacağımız ne kadardır, cari alacağımız var mıdır?” sorusuna cevabımız çok açık, cari alacağımız yok. Bir kere şunu ifade edeyim, birçok kafa karışıklığını ortadan kaldıracak bir bilgiyi paylaşayım sizinle. Bu firmayla yapılmış olan anlaşma sadece birim fiyat kömür anlaşmasıdır. Dolayısıyla kömür çıkarılamadığı takdirde firmanın bize zararı vermediği kömürle ölçülür. Biz o yüzden kömür miktarını konuşuyoruz. Birim fiyat kömür anlaşması dışında firmayla yapmış olduğumuz bir ödeme planımız da yoktur. Onlar da bize kömür veremedikleri için, sahada şu anda çalışmadığı için şu anda onlara bizim borcumuz yok, onların da bize borcu yok ama bizim amacımız sahaya çalışır hâle getirip altındaki kömürü çıkarmak. Amacımız üzüme ulaşmak, üzümü yemek. Biz o kömürü istiyoruz, bununla ilgili yol haritası yapacağız.

Sayın Vekilim, çok güzel bir soru sordunuz: 2016 yılında aynı miktar elektriği ürettiyorken, 2017 yılında ve 2018 yılında da aynı elektriği ürettiyorken kârımız niye aynı değil? Hakikaten güzel bir soru ama cevabı bizim için açık. Öncelikle yıl içerisinde bizim elektrik fiyatlarını ayarlayabileceğimiz en büyük gücümüz Fırat havzasıdır. Yağmurlara çok bağlıdır, fiyatlarımızı ve kârlılığımızı büyük ölçüde etkiler. Dolayısıyla yıl içerisinde yağış olması EÜAŞ'ı daha kârlı hâle getirir, yağışın az olduğu dönemlerde de mecburen taahhüt ettiğimiz aynı üretimi gerçekleştirebilmek için doğal gaz kullanırız. Doğal gaz fiyatının artması ve doların da dövizin de aynı şekilde artması bizim buradaki kârımızı ne yazık ki götürmüştür. Bir de ikinci bir etken de TETAŞ'ın yapmış olduğu ikili anlaşmalardır. Bu anlaşmalar bizim için zarar olmuştur, aynı elektriği üretmiş olmamıza rağmen aynı kârı yapamadık. Gerekçelerimiz bunlardır.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Bir ilave hem bir...

BAŞKAN – Geneli üzerinde yaparsanız Sayın Yavuzyılmaz... Çünkü bütün soruları ve Sayın Genel Müdürümden de yanıtları aldık. Lütfen genel değerlendirme esnasında...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konuyla ilgili... Bakın, ben sorayım, çok kısa bir yanıtı vardır büyük ihtimalle.

BAŞKAN – E, canım, o zaman da sorabilirsin; yanıtı o zaman da küçük olur.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama sonraki süreci değiştirebilir yani önemli bir şey...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, sorsun.

BAŞKAN – Hadi, sorsun.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır yani sorduğum soruların cevabını Komisyon üyelerimizin tümünün bildiğini varsaysam, açıkçası bu tebessüm ifadeleri bende de bir anlam bulacak.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama ne soracağım yanıtı da bilinmiyor. Ona rağmen Komisyonu geçiştiremeyeceğim, önemiştir çünkü.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Genel Müdürümüzün ifade ettiği, yani EÜAŞ'ın kârlılığı bağlamında, kâr veya zarar noktasında tabii tek sorumlu EÜAŞ değil hatta şu anda biraz da oldukça karışık bir durum söz konusu. Tabii, TETAŞ'la birleştiği için... Daha önce şöyle bir ilişki vardı: Daha evvel EÜAŞ, 10 birim maliyetle ürettiği elektriği 14 birime TETAŞ'a satıyordu, veriyordu. TETAŞ da gerek bu ikili anlaşmalar gerekse yine farklı kurumların istişaresiyle artık belirlenen fiyat bağlamında, devletin alım garantisi verdiği noktada 12 birime de satıyordu. Yani ne oluyor? TETAŞ zarar ediyor, EÜAŞ da 10'a ürettiğini 14'e sattığı için kâr ediyordu, sistem böyle. Tabii, TETAŞ'ın zararı üzerine böyle bir denge vardı.

Şimdi, EÜAŞ zararına satsa TETAŞ'ın zararını ortadan kaldırmak için, 10 birime ürettiği şeyi 8 birime satsa; TETAŞ'ın 12 birimlik alım garantisi olduğu için TETAŞ ciddi şekilde kâr ediyor ama bu sefer EÜAŞ zarar ediyor.

Şimdi, Genel Müdürümüz ifadesinde dedi ki: “Dövizdeki kur artışı.” Evet, çok önemli bir faktör ve çeşitli yatırımlarla ilgili o koşullar da önemli faktör ama burada en önemli faktör -o atlandığı için özellikle bu sözü istedim- bu noktada bu ikili anlaşmaları yapan mercinin sürecin içinde görünmez ama en kritik etkisi... Genel Müdürümüz çünkü bu noktadan itibaren bu sorunu değerlendirmek ve Yönetim Kuruluyla çözmek durumunda aşabilmek için.

Elektrik piyasasındaki fiyatı belirleyen unsurlar, devlet kademeleri hangileridir? Yani siz ne kadar çaba harcarsanız harcayın, bir noktada onlar bu ikili anlaşmaları yaptığı sürece, devlet, alım garantisi verdiği sürece yine siz aldığınız tedbirlere rağmen sıkıntı yaşayabilirsiniz. Bu bağlamda, şu anda devletimizin bu belirleyici, karar verici mekanizması hangi kurumlardır? Çünkü onlarla çözeceksiniz. Bu doğrultuda soruyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın Genel Müdürüm, yanıtı yazılı olarak da verebilirsiniz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Yazılı olarak vereceğiz.

BAŞKAN – Peki.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Çünkü elektrik fiyatlarının belirlenmesi piyasadaki çalışanların da çok rahat anladığı bir şey değildir. Onun için burada birkaç cümle söylediğim zaman, “Ha, anladık” denilecek bir konu değildir.

BAŞKAN – Tamam, yazılı olarak verebilirsiniz Sayın Genel Müdür.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Yazılı olarak vereceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi, öneri üzerinde Sayıştayın görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, heyelanların meydana geldiği 2011 yılından bugüne kadar Afşin-Elbistan B Santrali'ne kömür sağlayan Çöllolar sahasında üretime geçilememiştir. Bu durum önemli işletmecilik maliyetlerine yol açmaktadır. A ve B santraline kömür sağlayan Kışlaköy sahasının da özel sektöre devri gündemde olduğu için Çöllolar sahasında bir an evvel kömür üretimine yönelik tedbirlerin alınması önem arz etmekte.

Ayrıca, yüklenici firmanın kurum aleyhine açtığı tazminat davaları da devam ettiğinden bu önerimizin Komisyon gündeminde kalmasını arz ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2016 yılının 2 no'lu genel önerisini okutuyorum:

Öneri 2: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek 14) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz bir öneri var mı? Yok.

Evet, önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi de geneli üzerinde görüşmelere geçeceğiz ancak bu görüşmelere geçmeden önce bir açıklamada bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdür, toplantı esnasında sorulan sorular dâhil sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) ve bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, bundan sonraki çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Şimdi, kurumla ilgili yazılı basında da birtakım yazılar, yorumlar çıktı. Onlar hakkında mutlaka siz de bilgi sahibisiniz ve konuşmasının başında da Sayın Ömer Fethi Gürer dile getirdi.

Bir yazıda şöyle deniliyor: “Konsorsiyumdaki şirketler hissedarlıktan çekilince Rosatom, projeye ortak olmaları için kamuya ait elektrik üretim şirketi Elektrik Üretim AŞ’nin de (EÜAŞ) aralarında bulunduğu şirketlerle görüşmelere başladı. Akkuyu Nükleer Santrali’ne EÜAŞ’ın vergi cenneti olarak bilinen Jersey Kanal Adaları’nda kurduğu EUAS International ICC ile ortak olacağı belirtildi. “EÜAŞ, bu şirketi ‘Sinop Nükleer Güç Santrali’ndeki faaliyetlerin pratikliği için’ kurmuştu. Onlar öyle der de, siz onu ‘vergi kaçırma ve Sayıştay denetiminden kaçma’ olarak okuyun. Milyarca dolarlık projeye kamu şirketi ortak olup kaynak aktaracak ve bu kamu denetiminden muaf olacak...” deniliyor.

EÜAŞ’a ilişkin bir diğer suçlama da şu: Sizin tam anlamıyla kömürlü termik santral projelerini kılıksızlaştırıp özel sektörün hizmetine sunmanız olarak değerlendiriliyor.

Tabii, siz bu suçlamalara yanıt vereceksiniz ya da bu yazılan yazılara yanıt vermişsinizdir umarım ama bu tip olaylar hem KİT Komisyonu üyeleri olarak... Bu Jersey Kanal Adaları’nda kurduğunuz şirketin Sayıştayın da söylediğine göre denetiminden muaf olduğu belirtildi. Niçin böyle bir yola başvurdunuz? Yani niye böyle bir şirket içinde şirket doğmasına yol açtınız? Onu anlatmanızı istiyorum, rica ediyorum.

Bir de benim memleketim, doğduğum yer Eskişehir’de Alpu Ovası’na bir termik santral kurulmak isteniyor. Bununla ilgili yargı süreci de devam ediyor. Burası tarımsal üretim potansiyeli son derece yüksek ve bereketli bir ova yani benim çocukluğum orada geçtiği için iyi biliyorum. Eskişehir’deki bütün hemşerilerim de itiraz ediyor, istisnasız hemen herkes. Yani partili partisiz; AK PARTİ’lisi, MHP’lisi, CHP’lisi, HDP’lisi, İYİ PARTİ’lisi yani hangi partiye oy verirse versin veya Saadet Partisi veya işte, Komünist Partisi yani hangi partiden olursa olsun.

Geçtiğimiz ağustos ayında basına yansıdığı gibi, santralin iptaline karşı açılan davada bu projenin denetiminden sorumlu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı temsilcileri ile EÜAŞ’ın temsilcilerinin teamüllere aykırı bir şekilde ortak savunmaya geçtiğini de gördük. Yani siz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yanı sıra EÜAŞ olarak niye bu safta yer alıyorsunuz? Tabii ki santral kurmak için ama bereketli bir ovanın seçilmesinin yanlış olduğunu düşünmüyor musunuz? Bu Alpu termik santralinden vazgeçme noktasında, tabii, sizin elinizde değil siyasi iktidar mutlaka bu konuda karar verecektir ama bu noktadaki görüşlerinizi istiyorum.

Türkiye genelinde yapılmasına başlanılan, planlanan, yapımı devam eden termik santral sayısı kaçtır; bunlar hangi illerimizde yapılacaktır?

Yapımı devam eden veya yapımına başlanılacak termik santrallerle ilgili açılmış davalar nelerdir, hangi davalar vardır? Bu santrallerle ilgili vatandaşlarımızın protestoları için ne diyorsunuz? Özelleştirilmesi planlanan veya devam eden termik santraller hangileridir? Geçen nisan ayında Rusya’yla birlikte Akkuyu Nükleer Enerji Santrali’nin temelini attınız. Bu nükleer enerji santralindeki son durum nedir? 2023’te açılacağı söylenmişti, bununla ilgili bir aksama olduğu noktasında görüşler var; doğru mu, değil mi, 2023’te bu açılacak mı? Gidişatı hakkında bilgi istiyorum. Ayrıca Akkuyu Nükleer Enerji Santrali’yle ilgili kamuoyuna yansıyan bazı iddialar var, yazı ekteki belgede de mevcut, ben size vereceğim o belgeyi. Bu projeden, daha önce sözleşme imzalayan Cengiz Holding, Kalyon İnşaat, Kolin İnşaatın oluşan grubun çekildiği doğru mu? Bu nükleer santral projesini Rus Rosatom şirketi kimlerle yapacak? Rosatom şirketinin projeye ortak olması için kurumunuzda görüştüğü doğru

mu yani EÜAŞ'ı ortak olarak almak istiyor mu? Doğru ise bu anlaşma yapılmış mıdır, anlaşmanın şartları nelerdir? Jersey Kanal Adaları'nda kurulan şirketin Akkuyu Nükleer Enerji Santral Projesi'ne ortak olduğu veya olacağı doğru mudur? Bu projeye ortak olması durumunda ne kadarlık bir kaynak aktarılacaktır?

Son sorum: Son bir yılda sanayi ve ticarethane elektriğine yüzde 44, konut elektriğine ise yüzde 33 zam geldi. Bu zamların nedenlerini gerekçeleriyle açıklamanızı istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

EÜAŞ'ın 2015, 2016 yılı hesaplarıyla ilgili üst kurul toplantısını ve burada alınacak kararların kuruma ve ülkemize katkı vermesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum öncelikle. Aslında tabii, kamu iktisadi teşebbüslerini değerlendirirken özellikle biz bazen, Komisyon üyeleri olarak spesifik konular üzerine eğiliyoruz, bunda tabii ki bir mahzur yok. Bu kurumları değerlendirirken birer kâr birimleri olarak da değerlendiriyoruz, zaten mevzuat da bunu söylüyor -bu da belki doğru ama asıl değerlendirmenin gerekçesinin bu kamu iktisadi teşebbüslerinin var olmasını gerektiren- yani genel ekonomi içerisinde onların işlevleri boyutuyla bakıp değerlendirmek de fayda var. Sadece biraz önceki söylediğimiz anlamda spesifik alan ve konulara indirdiğimizde ya da indirmediğimizde belki bütünü kaçırma anlamında sıkıntılarımız da söz konusu olabiliyor. Aslında, birkaç sorum olacak ama Süleyman Bey onu sordu, Sayın Genel Müdür de bir ölçüde bunu cevapladı. Fakat TETAŞ'ın devri daha yeni bir konu benim bildiğim kadarıyla dolayısıyla onun henüz bu mali tablolara bir yansımaları söz konusu olmadı. Ama biraz önce söylediğiniz gibi, kuraklığın bu anlamda maliyetler üzerinde ciddi bir etkisinin ve katkısının olduğunu görüyoruz ama bu kadar da var mı, acaba rakamlarda bir yanlışlık mı var, ben aslında onu soracaktım. Mesela, 2016'da kârların net satışlara oranı yüzde 42,5; 2017'de 3,5; 2018'de 9,6 yani kuraklık konusunun rakamlarında da bir yanlışlık mı var onu bilemiyorum.

Bir de mali tabloların sunumunda da yani cari dönem, önceki dönem sunumlarında zaten yanlışlar olmuş. Yani ben bu işin uzmanı olarak onunla üç dört dakika uğraştım bu nereden vesaire diye. Yani cari dönem verileri önceki dönem verilerinin altında, o sunumla ilgili belki bir şey ama... Dolayısıyla burada bir yanlışlık mı var, bunu düzelterek -yazılı olarak da şu an belki çıkaramayabilirsiniz- verebilirsiniz.

Bir de tabii, maliyetler konusunda bu alanda, bu sektörde, bu üretim alanında özellikle “stranded cost”lar çok önem arz ediyor. Yani bu da asıl bu tür kurumların devlet, kamu kurumu olarak, kamu iktisadi teşebbüsü olarak aslında genel ekonomi içerisindeki işlevinin de bana göre özünü, esasını oluşturuyor. Yani bu depolanabilir bir ürün değil, üretim değil, öyle olunca hani sürekli olarak... İfade olarak nasıl ifade ediyorsunuz bilmiyorum teknik olarak ama işin akademik boyutunda biz bunlara “stranded cost”lar diyoruz. Bu “cost”lar doğal olarak, sürekli hazır bulundurma yani istendiğinde tüketimde kullanılabilecek hâlde tutmanın maliyetleri bunlar. Bunların da sonuç itibarıyla üretim ve satışlar üzerinde de önemli bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Yani bu noktada Türkiye’de -bir sorum bu olacak- bu “cost”ların yani maliyetlerin acaba yıllık mali tablolara yansımaları ölçülebiliyor muyuz, ölçüyorsak bunun rakamını bir şekilde bildirmeniz mümkün olabilir mi diye bunu sormak istiyorum.

Bir de 2015, 2016 üzerinde konuştuğumuz için, yine mali tablolardan gördüğüm gelir tablosunda olağan dışı gider ve zarar kalemleri. Bu önemli bir rakamda yani toplam faaliyet kârının 2015 yılında yüzde 60'ına falan denk geliyor, 2016 yılındaki yüzde 18'e denk geliyor; bunu net satışlar üzerinden

alırsak yüzde 13’lerde, her iki yılda da aşağı yukarı rakamlar birbirine de yakın rakamlar. Bunun terkihi nedir yani olağan dışı gider ve zararların sebebi nedir, alt kalemlerini yazılı olarak bildirmeniz mümkün mü?

Bir de daha genel, fonksiyonel anlamda, Türkiye’nin toplam elektrik üretimi içerisinde, daha doğrusu enerji üretimi içerisinde yüzde 34’ü benim bildiğim kadarıyla yenilenebilir kaynaklardan elde ediliyor, bunun da önemli bir kısmı hidroelektrik santrallerden üretilen ya da ondan kaynaklı olarak ifade edebilirim.

Kısa, orta ve uzun vadede Türkiye’nin hedefleri nedir, bu hedefler içerisinde EÜAŞ’a düşen rol nedir, bu role hazırlıklı mısınız, bunun için yapılması gereken yapısal düzenlemeler dâhil ihtiyaçlar nelerdir, bu konuyla ilgili bir çalışmanız varsa bununla ilgili de bilgi istiyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum. Komisyon çalışmalarının kurum ve ülkemiz için bir katkı sağlaması dileğimle tüm Komisyon üyelerine ve kamu kurumlarından katılan tüm arkadaşlarımıza ve kurum yöneticilerine iyi dileklerimi iletiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkanım, kurumumuzun değerli Genel Müdürü ve yöneticileri; şimdi burada belirtildiği üzere, raporun ilgili bölümünde yer alan öneri ve tavsiyeler listesinde Sayıştayın 12 maddelik önerisi var. Bu öneriler içerisinde özellikle Afşin-Elbistan havzasında iş güvenliği riskinin önlenmesi ve yer altı susuzlaştırma faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesinin sağlanabilmesi için öncelikle Kışlaköy ve Çöllolar sahaları çevresinde eksik kamulaştırmaların tamamlanması, madencilik faaliyetini sürdüren tüm bölgelerin koruma altına alınarak madencilik dışı faaliyetlerden arındırılmasının sağlanması çalışılması... Bunlar Sayıştayın çok önemli önerisi, bunların yerine getirilmesi sizin açısından çok önemli olacak diye düşünüyorum.

Bir de öneriler bölümündeki 6’ncı maddede “2016 yılında Koyunağılı kömür işletmesinden Adularya firması tarafından piyasaya satışı yapılan ancak EÜAŞ’a redevans bedeli ödenmediği belirtilen 12.200 tonluk kömürün redevans bedelinin tahsiliyle ilgili gerekli işlemlerin yapılması ve bu işletmeden piyasaya yapılan kömür satışlarıyla ilgili işlemlerin titizlikle takibi yapılmalı.” deniyor. Bu yapılmış mıdır, yapılıyor mu? Bu çok önemli. Diğer şeyler de zaten öneriler bölümünde belirtilmiş ve sizin de takip edeceğinizi düşünüyoruz.

Diğer taraftan, Aralık 2017’den bugüne kadar dolar kurunun -günlük değişiyor tabii- yüzde 55, yüzde 60 civarında değiştiğini biliyoruz. Bu dolar kuru artışıyla reel sektörün enerji maliyetinde ciddi artışlar sağlandı, onu biliyoruz. Ağustos, eylül, ekim aylarında elektriğe yapılan zamlarla büyük artış sağlandı. Kur artışı ve fiyat artışıyla sanayide yüzde 70’lere varan bir fiyat artışı söz konusu, meskenlerde de yüzde 45 oranında bir artış söz konusu, değerli üye arkadaşımın bunu belirttiği gibi. “Dağıtım bedelinde de yüzde 15, yüzde 16 civarında bir artış olmuş, aktif enerjinin yüzde 40’ı civarında gerçekleşmiştir.” diyoruz. Şimdi, diğer taraftan, zamlar aktif enerji birim bedelinin yüzde 175’ine, yüzde 177’sine tekabül ederken son yapılan zamlara rağmen, ekim ayının ilk haftasında bu zamlar yüzde 90’a, yüzde 93’e ulaşmıştır. Ekim ayında yüzde 15, yüzde 20 civarlarında ek bir zammın muhtemel olduğu kanaatine varılmıştır. Bu zamlardan sonra, Sayın Bakan Albayrak yıl sonuna kadar zam yapılmayacağını söylemiştir. Siz yüzde 15, yüzde 20, yüzde 30 zam yapıyorsunuz, kur artışlarıyla beraber, genel bir artışla zamlar yüzde 90’lara dayanıyor. Siz diyorsunuz ki ondan sonra: “Biz zam yapmayacağız.” Bunun doğru bir söylem olmadığını söylemek istiyorum. Elektriğin toplam satış

fiyatının da yıl sonu itibarıyla yani Aralık 2017 ile Aralık 2018'i takip eden günler tamamlandığında bu zamların yüzde 100 olacağı gerçeği vardır. Acaba, bu ülkede ne gerçekleşmiş de yani kur yüzde 55, yüzde 60 artmış? Diğer taraftaki zamlar neye göre belirlenmiştir? Siz dağıtım şebekelerine, dağıtım firmalarına neden böyle yüksek oranda bir rant sağlatıyorsunuz? Bunlar doğru mudur? Bunların cevap bulması gerektiği inancı içerisindeyim ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Yurt dışında EUAŞ International ICC şirketi kurulmuş. Bunun vergi kaçırmasından bahsetti arkadaşlar. Bir kere, kamu kurumları vergi kaçırmazlar ve buna ihtiyaçları da yoktur. Bir de tabii ki Sayıştay denetimine EÜAŞ bağlıysa bağlı şirketler de bağlıdır. Bu konuda her zaman yol açıktır. Bir problem olduğunu görmüyorum. Ama benim rahatsız olduğum bir konu var: Şimdi, o şirket nükleer araştırma yapacak. Bu, Türkiye'nin çok büyük bir ihtiyacı bir kere. Bunu bilmemiz lazım. Onlarca nükleer santrali olan ülkeler Türkiye'deki nükleer santrale karşı çıkıyor bugün, hem de 50 civarında nükleer santrali olan ülkeler karşı çıkıyor. Biz ise hem basınımız hem de bazı STK'ler kanalıyla nükleer santral karşıtlığı başlattık Türkiye'de ve bunu dile getiriyoruz. Oysaki nükleer santral bütün küresel güç olan ülkelerde vardır, bu bir gerçektir. Ben EÜAŞ'ı böyle bir yola girmesinden dolayı kutluyorum. Yani tüm yaptığı hizmetler bir tarafa, bence bundan sonra bu alana yoğunlaşması çok önemli bir şey. Bizlerin de çok destek vermesi lazım yani sivil toplum örgütlerimizin de çok destek vermesi gerekiyor.

Şimdi, Rusya'yla Akkuyu'da çalışmalar yapılıyor, inşallah yapılacak, bir an önce başlaması gerekiyor. Tam tersine, işte “Şu şirkete böyle mi olmuş, bu şirkete böyle mi olmuş?” İşte “Şu menfaat mi sağlamış?” Keşke bizim nükleer santrali yapabilen birkaç şirketimiz olsa, küresel güçte birkaç şirketimiz olsa arkadaşlar. O şirketlerimizi destekleyelim -ne varsa- o şirketlerimizin nükleer santral yapabilecek kapasiteye gelmelerini sağlayalım. EÜAŞ da nükleer araştırmalar yapan bir şirket kurmuş. O şirketi de “vergi kaçırma” diye suçluyoruz. Bunlar çok ucuz şeyler, bunlara tevessül etmeyelim. Bu ülke bizindir. İnşallah, ülkemiz bu nükleer santralin Akkuyu'sunu da yapar, Sinop'unu da yapar, Artvin'dekini de yapar. Yapmaya devam edelim.

Başarılar diliyorum Sayın Genel Müdürüm.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, Türkiye'nin genel olarak tarımsal üretimde dışa bağımlı bir döneme girdiği bir dönemde Alpu Ovası gibi tarımsal alan için çok önemli olan ve kıymetli olan bir alana santral yapılıyor olmasını doğru bulmadığımızı öncelikle ifade etmek istiyorum. Tabii, bu siyasi bir karar olduğu için Genel Müdürün bu konuda söyleyebileceği çok fazla bir şey olmaz ama en azından teknik olarak bazı şeyleri biliyordur diye düşünüyorum. Eğer biliyorsa bize aktarmasını istiyorum. Alpu Ovası'nda santralin kurulması hâlinde ne kadarlık bir tarım alanının etkileneceği konusunu bir öğrenmek istiyorum.

İkincisi: Santralde kullanılacak kömürden dolayı ortaya çıkacak olan küllerin stoklanması için ne kadarlık bir alana ihtiyaç var?

Bir de “beyaz altın” diye tabir edilen lüle taşı bundan etkilenecek mi? Eskişehir'e hem ekonomik hem de tanıtım açısından ciddi katkısı olan lüle taşının da etkilenip etkilendiğini doğrusu merak ediyorum. Eğer bilgisi varsa bu konuda bizi aydınlatırsa sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Peköz.

Buyurun Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Genel Müdürüm, ben de soruları topladım, bazılarını girişte yaptı Komisyondaki diğer üye arkadaşlar. Öncelikli olarak açıkçası, tüm enerji politikasını, üretim politikasını şekillendirmek için gelecek vizyonunu, perspektifini bir ortaya koymak gerekli. Bu bağlamda, ben ülkemizin enerji ihtiyacının bugün beş yıllık ve on yıllık periyotlarda ne öngörüldüğüne -ilişkin, aynı zamanda da bu doğrultudaki üretim planlamasıyla ilgili olarak sizlerden yazılı bilgi istiyorum. Bu kısmın alınacak kararlara asıl yön verecek nokta olduğunu vurgulamak isterim.

Açıklık getirilmesini istediğim ikinci nokta: Hidroelektrik santrallerinden özellikle kâr edildiği gibi bir durum söz konusu. Bu bağlamda, hidroelektrik santrallerini de ikiye ayırıyoruz: Bir, barajlar; iki, “HES” diye tabir ettiğimiz santraller. Bu bağlamda, barajların kârlılığı nedir? HES’lerin durumu nedir? Toplamında kâr-zarar olarak bunların ayrılarak yine bildirilmesini yazılı olarak talep ediyorum.

Daha evvel santral kurma konusunda lisanslar verilmişti. Bunların bir bölümü hayata geçti, bir bölümünü çeşitli nedenlerle birçok firma hayata geçirememişti. Bu lisansları iptal edilen firma sayısı kaçtır? Veya yeni lisans verilen varsa bu bağlamda da sizden bilgi istiyorum.

Elektrik enerjisinin fiyatının belirlenmesi noktasında devletin birçok kurumu bu anlamda görüş bildiriyor. Hükümetimize de görüş bildiriyor ve dolayısıyla zaman zaman Bakanlar Kurulu tarafından da kararlar alınıyor, bazı anlaşmalar yapılıyor. Özellikle devlet alım garantisi... Sayın Vekilimiz Mevlüt Karakaya ifade ettiler “Bunun suyla ilgili olan kısmı sadece bunu açıklamaya yetmez.” dediler, doğrudur, ben de aynı kanaatteyim. Bunun biraz daha açıklığa kavuşturulması gerekli. Özellikle dolardaki artışın ülkemizin enerji politikasında ne kadar önemli olduğunu ama bu önemin de hangi ölçüde bize etki ettiğini iyi anlamamız gerekli çünkü -devletin serbest piyasa ekonomisi- dışarıya da açığız. Dolayısıyla özellikle, diğer ülkelerle rekabet ettiğimiz birçok sektörde ihtiyacımız olan enerjiyi sağlarken onların da bizim ekonomimizi tehdit ederek bize iç içe geçmiş nasıl bir zorunlu bağ kurduklarını ve belki de tehdit altında olduğumuzu anlamamız bakımından önemli. Ama şu da çok önemli: Özellikle seçim dönemleri yaşadığımız için, geçirdiğimiz için dolayısıyla buna uygun, maalesef, gerek iktidar gerek muhalefet partileri de politika belirliyorlar. Bu da devletin belirlediği öngörülerde bazı kusurlara yol açıyor yani -kaba tabir- “popülist politika” dediğimiz noktaya indiriyor. Şimdi, enerji politikası olarak da gerek diğer Komisyon üyelerimizin aslında bir noktada sormak açısından girizgâh yaptığı noktayı devam ettirsek dolardaki sapmanın veya eurodaki sapmanın bizi nerelere götürebileceğinin, kurumunuzun AR-GE, strateji ve analizler yapan kısmının bir raporu noktasında bunu bizlerle paylaşmanızı istiyorum. Bir tane bu bağlamda küçük bir örnek vereceğim, onu vereyim: Ben daha önce Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması istemiyle bir önerge vermiştim. O önergede Kalkınma Bakanlığının 2013 yılında hazırladığı -ki şu anda Kalkınma Bakanlığı, biliyorsunuz, yok, bağlandı- Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda 2018 için öngördüğü dolar/TL kuru 1,97. Fakat günümüze geldiğimiz noktada 3 katı aşan bir fark var. Dolayısıyla bu noktada, açıkçası, AR-GE, strateji bağlamında yapacağınız çalışmayı veya yaptıysanız, ricamız, yazılı olarak bize aktarmanız, bizimle paylaşmanız.

Bir nokta da -yine ifade edildi, ben biraz detayını ifade edeceğim- üst komisyon raporunun sunum kısmında elde edilen kâr 3,1 milyar Türk lirası olarak ifade edilmiş ama Sayıştayın denetim raporundaysa -orada “yaklaşık” diyerek ifade etse de arada ciddi bir fark olduğu için söylüyorum- 2,7 milyar Türk lirası kâr olarak ifade edilmiş. Dolayısıyla arada ciddi bir fark var. Bu bağlamda, bu kısımların da biraz daha netleştirilmesi bizim doğru bilgiye ulaşmamız bakımından önemli olur diyorum.

Şimdi, nükleer santrallerle ilgili konu, açıkçası, bu konu çok konuşulan, tartışılan bir konu. Benim sorum şu noktada: EÜAŞ olarak TETAŞ’la birleştikten sonra gerçekten çözmeniz gereken birçok sorunla da karşı karşıyasınız. Bu bağlamda, bunlardan bir tanesine dikkat çekerek sizin bu konuyla ilgili hâlihazırda bir çözüm öneriniz varsa onu sizden isteyeceğim, o da şu, Sayıştay raporlarından yine: “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Rusya Federasyonu Hükûmeti arasında 2010 yılında onaylanan anlaşma kapsamında Akkuyu Nükleer Güç Santrali’nden alınacak elektrik enerjisinin fiyatı güç ünitelerinin ticari işletmeye alınmasından itibaren on beş yıl boyunca 12,35 sent/kilovatsaat olarak...” “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti” diyor yani on beş yıl boyunca 12,35 sent. Yani “Nükleer enerji yapalım, o teknolojiye sahip olalım.” Olalım, tabii ki olalım, teknolojisine sahip olalım da ister üretelim ister üretmeyelim. Ama hangi koşullarda sahip olalım? Bu kısım açısından çok çarpıcı. Yani bugün iktidar olan parti yarın değişir, yarın biz oluruz, öteki zaman başka bir parti olur, aynı problemle tabii karşı karşıya... O bağlamda söylüyorum. Çünkü alınan kararlar yıllara sâri, devam ediyor. On beş yıl boyunca 12,35 sent. “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Japonya Hükûmeti arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Nükleer Güç Santrallerinin ve Nükleer Güç Sanayisinin Geliştirilmesi Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma kapsamında alınacak elektrik enerjisi fiyatı 10,80 ile 10,83 sent arasında.” Biri 12,35’ti, biri 10,80. “Kahramanmaraş Elbistan sahasıyla ilgili olarak 14/11/2014 tarih ve 7919 sayılı Bakanlık oluru kapsamında TETAŞ ile ilgili şirket arasında 14/1/2015 tarihinde imzalanan sözleşmede elektrik enerjisinin fiyatı da yirmi yıl boyunca 9,33 sent olarak belirlenmiş.” Rakamlar şöyle, devlet alım garantisi verdiğimiz rakamları söylüyorum: 12,35 sent, 10,80 sent, 9,33 sent. Bunların büyük bölümü de yabancı menşeli firmalarla ilgili.

Şimdi, Sayıştayın çarpıcı ifadesi şu: 2016 yılı ortalama satış fiyatımız, bizim kurumlarımızın satış fiyatı, 2,93 sent. Yani gerçekten çözülmesi gereken büyük bir problemimiz var. Yani nükleer santral, evet, tartışılabilir, konuşuruz, konuşalım. Hatta ben, Komisyondan sonra da uygun bir zamanda görüşerek yüzde 100 yerli, dalga enerjisiyle ilgili bir prototip çalışması var; bunu parti ayrımı gözetmeksizin onların katkı vermesi, yönlendirmesi bakımından gerek Komisyondaki üyelerimize gerekse de Genel Müdürlüme aktararak... Onlar zaten süreci götürürler diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, bize verirseniz biz çoğaltıp dağıtabiliriz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tabii.

Yani bu noktada söylenmesi gereken şey: Özelleştirmeler yapılıyor, sanki herkes özelleştirmeye karşı; santraller kurulacak, işte, biz de bulunduğumuz parti itibarıyla aman hepsine karşıyız. Hayır, öyle değil. İbni Sina’nın bir sözü var, diyor ki: “Zehir ölçüdedir.” Zehir ölçüdedir. Dolayısıyla özelleştirmek, evet ama nereye kadar, hangi koşullarla? Nükleer santral, evet ama hangi koşullarda?

Dolayısıyla bu biraz önce söylediğim oldukça sıkıntılı durumun EÜAŞ tarafından analizi nedir? Bu noktada, sizlerden aynı zamanda onu bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür edelim mi? Devam ediyoruz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok. Birkaç tane daha var.

BAŞKAN – Toparlayalım o zaman Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, toparlaya toparlaya gidiyorum.

Şimdi, doğal gaz santralleri için zaman zaman... Biliyorsunuz, bazı problemler çıktığında bu santraller özellikle oldukça yedek bir enerji sistemi gibi devreye giriyor, çok verimlilikle çalışmadığını da biliyoruz ama ülkemizde yeterli doğal gaz var mı? Bu bağlamda doğal gaz depolama alanlarımız nelerdir? Stratejik olduğu için söylüyorum. Bunlar en stratejik durumda... Yani yabancı ülkelerle sıkıntı yaşadığımız, ithal kömüre bağımlı olduğumuz bir noktada bize ne kadar yetecek? Süre olarak söylüyorum. Yani bu çeşitli tablolastırılabilir. Bu bağlamda ne kadar süre yeterli olacaktır?

Bir diğer nokta: Bir önceki Komisyon tutanaklarında bir önceki Genel Müdürümüz Halil Alış'ın şöyle bir ifadesi var, bunu da takdirinize sunayım, sizden yeni koşullarıyla bu konudaki analizinizi de isteyeceğiz: "Hidroelektrik santrallerinde 1 megavat enerji üretebilmenin bize maliyeti 868 bin euro, doğal gaz 800 bin euro, kömür 600 ile 800 bin euro arasında, nükleer enerji için ise 2 milyon euro." Bu bağlamdaki analizinizi rica edeceğim. Yani onun konuşmasından aldığım nokta.

Son olarak, yap-işlet-devret noktasında, şu anda kaç firmayla aranızda yap-işlet-devret modeliyle anlaşma olduğunu, bu noktada belirlenen elektrik fiyatlarını sizden rica ediyorum. Aynı zamanda, bir önceki tutanakta, 2016 yılında ifade edilmiş, yine Genel Müdürümüz tarafından denilmiş ki bu konuyla ilgili sorular geldiğinde: "2019 yılında yap-işlet-devretleri devralıyoruz zaten." "Yap-işlet-devretlerin de sözleşmeleri zaten 2020'li yıllardan itibaren kalkacak." diyor. Dolayısıyla bu bağlamda da sizden açık bilgiler talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Genel Müdürüm, Amasya Yeni Çeltek'te, tabii, sizinle ilgili, sizin kurumla ilgili direkt bağlantılı bir işletme yapısının olmadığını biliyorum ama kurumsal olarak da ÇED raporlarıyla, izleme raporlarıyla da sizinle ilgili olduğunu biliyoruz ve öyle olması gerektiğine inanıyoruz çünkü sizin de bir şekilde ilginizin olduğu gözükmekte. Şimdi, Yeni Çeltek'teki, Yeni Çeltek Madeni'ni Soma Holdinge bağlı Gürmin Madencilik satın aldı, işletiyor. Burada ne yapacağım diyor? "Termik santral yapacağım." diyor. Biz zaten Merzifon Ovası'nda, Suluova'da, o havza bölgesinde böyle bir şeyin olmayacağını, kirlilik yönüyle mümkünatının olmayacağını, o tarım arazilerinin tamamen bozulacağını düşünerek böyle bir şeyin olmayacağını biliyorduk ama ne yazık ki burada "Termik santral yapacağım." diye farklı bir rakamla kiralanan, oranın işletilmesi ama bugün sadece bir yeraltı kömür işletmeciliği şeklinde, piyasa koşullarında kömür satmak maksatlı bir işletme yapısının olduğunu görüyoruz. Bunun doğru olmadığı mevcut. Ya, buranın yeniden düzenlenmesi gerekiyor ihale koşullarıyla veya çalışma koşullarıyla. Yani bu Gürmin Madencilik'in, yani Soma Holdingin bir şekilde orada kollandığını görüyoruz.

Şimdi, diğer tarafta diyoruz ki: "Nükleer güç santrali." Değerli arkadaşlarımız anlatıyor. Değerli Komisyon üyesi arkadaşımız da tabii bu konuda bir savunmaya geçti yapılması gereken. Ben aynen şunu söylüyorum: Bunu savunan arkadaşlarımızın gerek o bölgede olsun olmasın, nerede olursa olsun, bu nükleer güç santrali yapılacaksa, ben eğer böyle bir santral yapılacaksa bu arkadaşlarımızın öyle bir şehre gidip yerleşmelerini istiyorum, o şehirde yaşam sürmelerini istiyorum. Yani o şehirde yaşamını sürdüren insanların hayatını köreltmenin, yaşanmaz hâle getirilmesinin doğru olmadığını söylemek istiyorum.

Şimdi temiz enerji var. Bu temiz enerji artık gündemimizde ve ülkemizin de doğal yapısı buna çok elverişli, güneşle temiz enerji var, rüzgârla temiz enerji var, diğer tarafta hidroelektrik santralleriyle temiz enerji var. Tabii, doğayı da bozmadan. Yani, bunlar yapılırken, bunlar varken biz neden daha

hâlen nükleer güç santraliyle ve çok maliyetli bir yapıyla uğraşmaya çalışıyoruz? Acaba bunun altında başka rant gelirleri mi var? Birileri rant elde edecek diye bu ülkenin, üçüncü dünya ülkelerinin dahi kullanmadığı nükleer enerjinin kullanması doğru mu diye düşünüyorum ve çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Kartal.

İRFAN KARTAL (Van) – Değerli Başkan, kıymetli hazirun; söz elektrik üretiminden açılmışken, EÜAŞ Van’ımızda dört yerde, Zerne, Edremit, Erciş ve Çaldıran’da hidroelektrik de üretilen bir elektrik santrali mevcut. Fakat Van’ımız dünyada güneş enerjisi bakımından ilk sıraları alan bir şehirdir. Acaba Van’ımızda bu elektrik teşvikleriyle ilgili lisans artırma durumları olabilir mi, bu elektrik enerjisini meydana getiren panellerin yapımı için bir imalat yapılabilir mi bu bölgede, istihdam bakımından olsun, sanayi bakımından olsun?

Yine bildiğim kadarıyla, yer çekimi kuvvetine dayalı bir elektrik üretme sistemleri vardır. Bunlar bildiğim birkaç ülkede çok maliyeti düşük ve rantabl santrallerdir. Bunlar için EÜAŞ’ın çalışmaları vardır. Ben Van’ın bu bölgesi için bu elektrik üretiminin ülkemiz için yararlı olacağını, kazançlı olacağını düşünüyorum.

Sizlere çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Hepinizi en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kartal.

Buyurun Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, özellikle narenciye cenneti olan ve bölge ekonomisine büyük katkı sunan İskenderun Körfezi’nde yapılması planlanan termik santral sayısını öğrenmek istiyorum. Bugün için bu körfezde alınan termik santrali lisans sayısının kaç olduğunu aynı zamanda.

Merak ettiğim bir şey daha var: İki termik santral arası mesafenin minimum ne kadar olduğu, bu mesafenin ayrıca hangi kriterlere göre belirlendiği.

Son olarak da; bölgede yapımı tamamlanan bir HES var, Karaçay Barajı. Bu barajın hâlen devreye sokulmamasının önündeki engellerin neler olduğunu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaşıkçı.

Sayın Peköz, buyurun.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, tekrar bir soru sormak istiyorum: Bazı haber ajanslarında geçen haberler var son zamanlarda özellikle, Soma’da yapılan termik santralde çalıştırılan işçilerin yaklaşık olarak 2 bininin işten çıkarıldığı, yerine Çin’den işçi getirildiği yolunda haberler var. Bu haberler gerçek midir? Bu kadar işsizliğin olduğu bir ülkede neden Çin’den işçi getirilmesi isteniyor? 650 işçinin 150 tanesi teknik eleman, bu anlaşılır bir şeydir ama geri kalan 500 tanesine neden ihtiyaç duyulduğunun merakı içerisindeyim.

Ayrıca, işten çıkarılan işçilerle ilgili ne gibi bir işlem yapılması düşünülüyor? Böyle herhangi bir durum var mıdır? Var ise bu çıkarılan işçilerin hukuki sorunları çözümlenmiş midir? Bunu merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Peköz.

Başka söz isteyen?

Sayın Çelik, buyurun.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ben bir ilave yapacağım.

Şimdi, arkadaşlarımız da nükleer santralleri hep çevreyle, çevreye vereceği zararlar değerlendiriyorlar. Zaten hep öyle söyleniyor ama büyük ülkelerde hiç çevreye zarar vermiyor ama Türkiye’de nedense hep çevreye zarar veriyor.

Şimdi, biz 1956’da ilk Atom Enerjisi Komisyonu kurmuşuz. Yirmi yıl sonra da Akkuyu’ya lisans vermişiz. Yani altmış iki yıl önce atom enerjisini devlet olarak gündeme getirmişiz, nükleer enerjiyi, Akkuyu’ya yirmi yıl sonra lisans vermişiz, kırk iki yıl olmuş, hâlâ Akkuyu’ya bir şey yapamıyoruz, şimdi yapılmaya başlanınca da gürültü başladı. Benim önerim şu: Yabancı ülkeler yapabilir, Türkiye’nin gelişmesi için her türlü engeli koyabilir ama bizler biraz hassas davranalım diye düşünüyorum. Sadece nükleer santral yapmıyoruz, nükleer teknolojiye de sahip oluyoruz. Bu büyük ülkelerin hepsi de nükleer teknolojiye sahip ülkeler, o ülkeler büyük ülkelerdir. İnşallah bunu başarırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Son olarak, buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aynı zamanda ben Zonguldak Milletvekili olduğum için, tabii, Zonguldak -gönül isterdi ki- birçok açıdan bir cennet ama maalesef termik santral cehennemi durumunda. Bu bağlamda, çok dar bir alanda Çatalağzı Muslu bölgesinde fazla sayıda sıkışmış termik santral var. Bunlardan bir tanesi ÇATES, biliyorsunuz, daha önce devlet kurumlarımıza bağlıydı, özelleşti. Bu bağlamda bölge halkının büyük bir rahatsızlığı söz konusu. Yani var olanları tabii ki elimize bir fırça alarak veya bilgisayardan böyle “photoshop”la silmek mümkün değil ama onların filtre sistemlerini çok dikkatli kontrol etmek, yeni termik santral veya ilave üniteler noktasında da önce vatandaşın can güvenliği -öyle tarif edeyim- onu sağlamak bakımından da sizlerin hassasiyet göstermenizi istiyoruz. Nükleer santral konusunda bir noktaya tekrar açıklık getirmekte fayda görüyorum. Bu konuyu hem sizin dikkatinize sunacağım ve aynı zamanda bu konuyla ilgili de sonunda bir sorum olacak size. O da şu: Bu Akkuyu Nükleer Santrali... Çevreyle ilgili konuşmuyorum şu anda, çok konuşabiliriz ama konuşmuyorum. Hayat zaten hiçbir şeyin mükemmelliği üzerine de gitmiyor. Bazı pozitif yanları oluyor, bazı negatif, geliştirilebilir yanları oluyor. Koşullar ve şartlar teknoloji değiştiğinde daha verimli hâle dönüşebiliyor veya oldukça verimsiz hâle dönüşüyor. Bu bağlamda, Akkuyu Nükleerde on beş yıl boyunca üretilecek elektriğin yüzde 50’sine –biraz önce o fiyatı vermiştim- 12,35 sent/kilovatsaat üzerinden 123,5 dolar/megavatsaat fiyat garantisi veriyoruz biz ülke olarak. Şimdi, alım garantisi tutarının da belirli bir hesaplama ile -ki bunu siz kurum olarak zaten yapacaksınız- 35,2 milyar dolar olduğu söyleniyor. Ancak, aynı, Akkuyu Nükleer Santrali’ni yapacak olan ROSATOM firmasının Finlandiya’da yaptığı aynı tip santral... Yine bu santralde şöyle bir farklılık var, bizimkinden farklı, alım garantisi yok. Biraz önce sorduğum sorudaki o aradaki uçurumlar, piyasadaki o büyük uçurum devlet kurumlarındaki yok. Fiyat tabanı, yani onu da özetleyerek söyleyeyim, 70-75 dolar/megavatsaat. Yani biri 123, biri 75 ve piyasa fiyatları geçerli olacak diyor yani fiyat daha da düşebilir. Bu durumda Türkiye aynı firmanın yapacağı aynı model nükleer santralden yüzde 35-40 daha pahalıya elektrik alacak demektir. Türkiye Akkuyu’da yıllık en az 1 milyar dolar, toplamda da 12, 13 milyar dolar zararına elektrik almış olacak, görünen bu. Bu bağlamda sizin de analizinizi yazılı olarak sizlerden rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzylmaz.

Evet, Sayın Genel Müdürüm, sayın milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını dinlediniz. Şimdi de bu soruları yanıtlamak üzere size söz veriyorum. Tabii kısaca toparlayalım, yazılı olarak da sorulan soruları yanıtlayabilirsiniz.

Buyuru Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan, sayın milletvekillerim.

Öncelikle altını çizmek istediğim bir şey var, sorularınızın hepsini kaydettik, bizimle ilgili olanlara da cevapları vereceğiz. Ancak, bir usul hatası var. Biz Elektrik Üretim AŞ’iyiz, görev tanımımıza giren işlerle ilgili soruların muhatabıyız, bizim görev alanımızın dışında olan soruların da doğru adresi biz değiliz, doğru adreslere yöneltilmesi gerekir, biz onlar adına cevap vermeye yetkili değiliz.

Sorularınıza geçiyorum.

Öncelikle, benim de haklı bulduğum eleştirinizin doğru cevabını tam olarak ifade etmeme müsaade edin. “Üretim miktarı aynı iken neden zarar ettik?” sorusunun açık cevabı şudur: Öncelikle HES’lerden karşılanan kısmı 2016 yılında 34,4 milyar kilovatsaat iken 2017 yılında 6,4 kilovatsaate düşmüştür. Bu da 28 milyar kilovatsaat olarak sonuçlanmış, bunun karşılığında da gerekli olan elektrik üretimini doğal gazdan sağlayıp 2016 yılında 6,9 milyar kilovatsaat iken 2017 yılında 6,1 milyar kilovatsaat artışla 13 milyar kilovatsaate çıkarmışız. Dolayısıyla buradan yani HES’lerden üretmediğimizi doğal gazdan karşılayarak 966 milyon TL ilave maliyetimiz olmuştur. Birinci kalemimiz bu.

İkinci kalem ise TETAŞ bizim müşterimiz idi. Onlara satış fiyatımız daha önce, 2016 yılında 13,7 kuruş/kilovatsaat olarak anlaşılmıştır. 2017 yılında EÜAŞ bu fiyatta düşüşe gidip 9,28 kuruşa indirmiştir. Buradan da 2 milyar 145 milyon TL hasılat düşüşü olmuştur yani satış fiyatımız aşağıya düşmüştür. Şu anda TETAŞ mühürlü olduğu için, artık bunlar da bizde konsolide olduğundan dolayı... TETAŞ bize dercolana kadarki zararımızın açıklaması, fiyat düşüşüdür, hem maliyet artışı hem de fiyatın düşüşü.

HES’lerle ilgili durumu sordu vekilim. 50 tane HES’imiz var. Bunların yüzde 98’i rezervuarlı yani yağın yağmuru tutabildiğimiz, depolayabildiğimiz HES’ler, yüzde 2’si de, çok az bir miktarı da rezervuarı olmayan akarsuların üzerine kurulmuş HES’lerdir. Dolayısıyla bizim dikkate aldığımız, hesaplamalarımıza aldığımız rezervuarlı HES’lerdir, bunun da büyük bir çoğunluğu Fırat Havzası’nda yer almaktadır.

Sorduğunuz sorunun aslında sunumda cevabı vardı sayın vekilim ancak sordunuz, hemen tekrar hatırlatayım. “Kaç tane yap-işlet, kaç tane yap-işlet-devret ve işletme hakkı olan tesis var?” Toplam 7.763 megavat olan 5 tane yap-işlet, 12 tane yap-işlet-devret ve artı 3 tane de işletme devir hakkı modeliyle çalıştırdığımız santral var. Daha doğrusu işletme hakkını yöneterek takip ettiğimiz santrallerimiz var. Sayı olarak sunumda var, sunum da sizin elinizde.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani devralma durumunda mıyız bunları?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Hayır, onlardan elektrik alma üzerine anlaşmamız var. Yani her sözleşmenin kendi içerisinde maddeleri var; yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devir sözleşmesiyle işlemlerini ve elektrik üretimini takip ettiğimiz, devletin takiple sorumlu kıldığı birim bizim ancak işletmeyi yapan birim biz değiliz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani, bir önceki tutanakta, bazı yap-işlet-devret modelindeki santrallerin, tesislerin yükümlülükler yerine gelmediği için geri alınması gibi bir durum söz konusu olmuştu, o bağlamda soruyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Şimdi, yükümlülüğünü yerine getirmeyen firmaların tesisleri geri alınır. Ancak, sözleşmeler süresiz değil, sözleşmelerin süresi bittiği zaman onlar teslim edilecek. Bunların hepsi aynı sürede bitmiyor, bittikçe teslim alınacak. Teslim aldıklarımız var, alacaklarımız var, yeni açtığımız sahalarımız da var. Dolayısıyla bu bizim bir çalışma biçimimiz, bu şekilde de devam edeceğiz.

ADULARYA şirketiyle ilgili sorunuza net cevap verebilirim. 12,2 bin ton kömüre ilişkin redevans alacağımız 9/6/2017 tarihli faturayla tahsil edilmiştir, içiniz rahat olsun.

EÜAŞ, KİT olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının finans kararnamesini uygulayarak çalışmaktadır. Finansla ilgili sorunuza da bu şekilde cevap vereceğim.

Alpu'yla ilgili soru gerçekten sosyal içeriği olan, insanların da çok merak ettiği alanlar. Tarım alanları ülkemizin çok ihtiyaç duyduğu alanlardır. Biz de bu tarım alanlarında üretilen şeylerle yaşamımızı sürdürüyoruz, hiçbirimiz bundan ayrı değiliz ve yeşil bir ülkeyi hepimiz çok istiyoruz. Ancak, ülkemizin tek ihtiyacı tarımdır, diğer ihtiyaçlar önemli değil kararını siz verirsiniz. O bizim üzerinde konuşma hakkımız olan bir şey değil. Vatandaş olarak konuşabiliriz. Ancak, çalıştığımız kurum itibarıyla bizim görevimiz ülkemizin madenlerini ülkemize katmak. Dolayısıyla bizim ilgilendiğimiz madenler enerjiye dönüşenlerdir. Biz toprağın altındaki madenlerle ilgileniyoruz, toprağın üstü maden bittikten sonra yeniden kazanılmalıdır. Ben de sizler gibi bu ülkenin vatandaşı olarak güzel bir ülkede yaşamak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, toparlayalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Teşekkür ederim.

Yapılan eleştirileri, toplumsal eleştirileri de bir vatandaş olarak karşılıyorum.

Nükleer santral neden kuruyoruz, neden yapıyoruz? Bunlar, bizim üzerinde söz söyleme hakkımız olan alanlar değil, bunlar sizin konuşacağınız şeyler. Sizler milletin vekilisiniz. Kararları devletimiz verir, bize düşen bunun altındaki teknik altyapıyı hazırlamaktır. Eğer devletimiz nükleer santral kurmakla ilgili bir karar vermişse biz bunu kurarız, kurdururuz, bununla ilgili gerekli mühendislik çalışmalarını yaparız, gerekli altyapıyı hazırlarız. Devletimiz, üst irade böyle bir karar vermezse, bizden böyle bir görevi alırsa... Bu, bizim kararımız değil.

Elektrik fiyatlarındaki ve doğal gaz fiyatlarındaki artışı sordu sayın vekillerim. Bunun da muhatabı biz değiliz. Biz elektrik üretiyoruz, elektrik fiyatlarını ve doğal gaz fiyatlarını EPDK belirliyor, dolayısıyla bu alandaki soruların muhatabı EÜAŞ olmamalıdır.

Deniz dalgasıyla ilgili benim makale boyutunda bir çalışmam var ancak ülkemizin enerji üretim kaynakları ve bunların çeşitliliği Bakanlığımızın sorunu olmakla beraber biz işletmekle ilgili devredilen alanları biz kendi ilgi alanımıza alırsak EÜAŞ olarak. Gerek temiz enerji gerek yenilenebilir enerjiler güneş, rüzgâr, jeotermal ve deniz dalgaları, bununla kararları devletimiz verir, biz uygularız.

Doğal gaz yeterli midir? Bununla ilgili yine muhatabımızın BOTAŞ olması gerekir, biz değiliz ancak biz gerekli üretim planımızı, tahmini üretim planımızı BOTAŞ'la paylaşıyoruz, onlar da bize bunun gerekli altyapısını hazırlıyor, dolayısıyla sorunun muhatabı yine biz olmamalıyız.

Yeniçelttek'le hiç alakamız yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Pardon yani doğal gaz santralini çalıştırmak durumunda mecburen kaldığımız için neyle karşı karşıya olduğunuzu bilmek bakımından diyorum. Yani oldu, bir zafiyet doğdu, ithal kömür alamadınız, çeşitli ülkelerde sorun oldu.

BAŞKAN – Açıyorum çünkü tutanaklara geçmeyecek.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu bağlamdaki sorunun mahiyetini açmak istiyorum. Doğal gazla olan ihtiyaç EÜAŞ’ın santrallerini çalıştırmak için bir hammadde kaynağı bağlamında. Dolayısıyla, çeşitli sorunlar ve sıkıntılar olduğunu da siz de ifade ettiniz “Doğal gaz santralini kullandık.” diye. Ben stratejik öneme sahip olduğuna inandığımız için bu bağlamda EÜAŞ’ın çalışmalarını akamete uğratmayacak ölçünün şu anda ülkemizde rezerv olarak olup olmadığını... Zaten bu sorunun yanıtı sizin mutlaka bilginize sunulacaktır diye düşünüyorum. Hani o bağlamda rezerv ne kadersa ona göre bir plan yapmak belki etkili olur gibi. Biraz acil durum planı gibi görünüyor ama bu bağlamda söyledim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzılmaz.

Sayın Genel Müdürüm, toparlayalım.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Akkuyu’yla ilgili sorulara çok net cevap vereceğim. Akkuyu’yla bizim santral kurulduktan sonra elektrik satın almak dışında herhangi bir ilişkimiz yok, proje nerededir, ne değildir, Akkuyu firmasıyla EÜAŞ’ın herhangi bir bağıtı yoktur.

Neden zam olduğu EPDK’nin konusudur, bizim değil.

Doğal gazla ilgili söylediğiniz doğru. Biz enerji arz güvenliğini sağlayacak çalışmaları yapıyoruz ve elektrik üretimiyle ilgili planlamamızla hem BOTAŞ’la paylaşıyoruz hem de iletiyoruz. Dolayısıyla, gaz sağlama BOTAŞ’ın konusudur. Yine de ülkemizde bununla ilgili yeterli tedbirler alınmıştır, ben bu kadar size bilgi verebilirim. Arzu ettiğiniz kadar...

BAŞKAN – Yazılı olarak sizden yanıtları alalım Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Tamam, peki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bir anekdot var da. Şimdi, TETAŞ’la imzalanan anlaşma kapsamında bu nükleer santraller bağlamında da bir bağ var, Sayıştay raporunda da geçiyor. TETAŞ da EÜAŞ’a bağlandığı için artık bu EÜAŞ’ı ilgilendiren bir duruma da geldi. Yani o bağlamda...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Elektrik satın alma noktasında ilgileniyoruz. Proje hangi aşamadır, nerededir, o noktada bir takibimiz yok.

BAŞKAN – Peki.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bir konuyu da hızlı bir şekilde cevap vereyim.

BAŞKAN – Hızlı bir şekilde lütfen Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Şahsımla ilgili bir cevap hakkımın olduğunu düşünüyorum. Şahsımın bu göreve tevdi edilmesi inisiyatifi Sayın Cumhurbaşkanımızdaydı, bu kararı tartışmam ancak benim CV’imle ilgili konular da magazin konusudur. Ancak ben sayın milletvekillerimi misafir ederek tanışıp konuşmayı da arzu ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutup ibraya sunacağım.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Sayın Başkanım ibraya gitmeden bir şeyi düzeltebilir miyim, ufak bir şey.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Şimdi, biraz önce Sayın Deniz Yavuzylmaz –bu böyle geçti kayıtlara da, onu düzeltmek istiyorum- brifingdeki rakamlar ile Sayıştay raporundaki rakamların tutmadığını söyledi. Hâlbuki tutuyor, hatta brifingdeki biraz daha az gözüküyor, 3,1 olmuş.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Mevlüt Karakaya Vekilim söyledi onu, ben ona ilave yaptım.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Yok yok, sizden duydum ben, neyse. Dolayısıyla, bunun brifingdeki rakamlar ile şu anda Sayıştayın sonuç rakamları aynı gözüyor, onu belirtiyim dedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Benim söylediklerime referans verilmesi güzel, hoş bir şey ama doğru almak lazım. Önümüzdeki görüştüğümüz hesaplarla ilgili raporda 2015 ve 2016 var ama benim söylediğim rakam 2017 sunumunda olan rakamlarla ilgili yani raporda olmayan rakamlarla. Dolayısıyla, oradaki çelişkiyi sormaya çalıştım, Sayın Genel Müdür de onu izah etmeye çalıştı, yazılı olarak da zaten bildirecekler.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Karakaya.

Şimdi, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Elektrik Üretim AŞ’nin 2015 yılı bilançosu ve 704.762.685,73 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi de Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün bağlı ortaklıklarının 2015 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümlerini okutup genel görüşmeye sunacağım.

Bağlı ortaklıkların 2015 yılı sonuç bölümlerini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 24/03/2016 tarihindeki kendi Yönetim Kurulunda kabul edilen 2015 yılı bilançosu ve 573.736.999,99 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 01/12/2015 tarihinde EÜAŞ Yönetim Kurulunda kabul edilen 31/08/2015 tarihli devir bilançosu 4.940.082,74 Türk lirası dönem zararı ile kapanmış bulunmaktadır.

Yeniköy-Yatağan Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ’nin 01/12/2015 tarihinde EÜAŞ Yönetim Kurulunda kabul edilen 31/08/2015 tarihli devir bilançosu 10.709.869,60 Türk lirası dönem zararı ile kapanmış bulunmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bağlı ortaklıkların 2015 yılı sonuç bölümleri genel görüşlerinize sunulmuştur.

Şimdi, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün 2016 yılı sonuç bölümünü okutup ibraya sunacağım:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Elektrik Üretim AŞ’nin 2016 yılı bilançosu ve 2.717.130.318,84 Türk lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün bağlı ortaklığı Soma Elektrik Üretim AŞ'nin 1/1/2016-30/4/2016 dönemine ait sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - EÜAŞ Yönetim Kurulunun 30/03/2017 tarih ve 13/76 sayılı Kararı'yla kabul edilen Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 30/04/2016 tarihli devir bilançosu 248.411,35 Türk lirası dönem zararı ile kapanmış bulunmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Soma Elektrik Üretim AŞ'nin 1/1/2016-30/4/2016 dönemine ait sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü ve bağlı ortaklıklarının 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, çalışmalarınızda başarılar diliyorum, işlerinizde kolaylıklar diliyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.39

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Bahkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi 2’nci Yasama Yılı’nın 2’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

3.- Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün (TEMSAN) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Bugünkü birleşimimizin İkinci Oturumunda Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sunumunuzu yapmak üzere size söz veriyorum. Kısa, öz bir sunum istiyoruz.

Buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli vekillerim; ben sunumumu kısaca ve hızlı olarak geçmek istiyorum uygun görürseniz.

TEMSAN, bildiğiniz gibi, enerji ekipmanları üretmek üzere kurulmuş, hâlen devam eden kuruluşumuz. Şu an mevcutta 168 elemanımız ve 1.035 civarında da bağlı taşeronlarda çalışan elemanlarımız olarak devam etmektedir.

TEMSAN çeşitli çalışmalarında daha önceden bildiğiniz gibi belli bir özelleştirme sürecinden geçmiştir. Daha önceki enerji piyasasındaki yoğun rekabetten dolayı özelleştirme sürecinden dönemimizdeki Bakanımız Sayın Berat Albayrak Bey’in de -sağ olsun- yerli ve enerji ekipman üretimiyle ilgili TEMSAN’ın tekrardan yapılanmasıyla alakalı kendilerinin talimatıyla yeniden çalışılmış. 2016 yılı Nisan ayında biz göreve başladık, 2017 Nisan ayı içerisinde TEMSAN özelleştirmeden çıkıp öncelikle EÜAŞ’ın ve ihalelerde zaman zaman iptal edilen, bizim konumuza giren konuları, daha sonra da özellikle BOTAŞ’ın stratejik problemi olan, ülkemizin de çok hızlı bitmiş bir projesi olan Hatay Dörtyol FSRU gibi önemli projeleri tamamlayarak; daha önce hep zarar eden, problem çıkartan, sıkıntılı olan TEMSAN’ın intibası elhamdülillah bu son çalışmalarımızla beraber düzeltilmiştir. Bu konularda Sayın Bakanımızın da devam eden, eski müsteşarımız, Sayın Bakanımız Fatih Bey’in de ciddi destekleri olmuştur.

Çalışmalarımızla beraber, uzun süredir zarar eden şirketimiz 2017 itibarıyla ilk defa kâra geçmiştir. 2018 yılı itibarıyla çalışmalarımız devam ediyor. Daha önceki çalışmalarında, geçmiş on beş seneye baktığımız zaman her sene ortalama 20 ile 30 milyon zarar eden, yaklaşık bu civarda cirosu olan kurumumuz 2016'da 180 milyon civarı, 2017'de 370 milyon civarı, şu anda 2018'de de 9'uncu ay sonu itibarıyla 540 milyon civarı bir işi üstlenmiş olarak, bu işlerini zamanında, gecikmeye kalmadan teslimatsız olarak vermeye devam etmektedir.

Bu çalışmalarımızla beraber özellikle biz TEMSAN'ın teknoloji transferi yapması, Türkiye'de hidroelektrik sanayisinin duayeni olarak devam etmesi, diğer enerjilerle alakalı, özellikle termik santrallerde de bunu yapan, Türkiye'de işleten, devam eden enerji şirketi olması yönünde çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bu çalışmalarımız bünyesinde de özellikle ortak üretim ve teknoloji transfer sözleşmeleri yaptık. Bunlardan bir tanesi Mitsubishi Hitachi Grubuyla, bir diğeri Ruslarla Power Machines Grubuyla, Avusturya'nın dünyaca bilinen büyük şirketi Voith firmasıyla hidrolik konusunda yaptığımız işbirliklerimiz. Belli konularda da yurt içinde yaptığımız işbirliklerimiz var.

İnşallah TEMSAN'a biz başlarken çizdiğimiz vizyon doğrultusunda, sizlerin de destekleriyle "Almanya'nın Siemens'i varsa Türkiye'nin de TEMSAN'ı olacaktır." diye yerli ve millî sanayide önder ve Türkiye'nin sesi çıkan kuruluşu olmak üzere desteklerinize çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Ben çok genel bir şekilde kısa geçtim. Bu arada çalışmalarımızı yaparken özellikle bize prosedürler ve çalışmalarımızdaki, uygulamalarımızdaki gerekli kolaylıklarda, yol göstermelerde bize desteklerini esirgemeyen Sayıştay denetçilerimize de ayrıca huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Çok mu kısa oldu Başkanım?

BAŞKAN – Estağfurullah.

Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2014 yılından kalan bir önerisi, 2015 yılında bir önerisi, 2016 yılında üç önerisi bulunmaktadır.

2014 yılı önerisi 2016 yılının ikinci önerisiyle aynı mahiyettedir.

Daha önce de belirttiğim üzere iki öneriyi birlikte görüşeceğiz.

Şimdi, 2014 yılı önerisiyle aynı mahiyette olan 2016 yılına ait 2 numaralı öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - 2 numaralı öneri:

1- Yapılan iş birliği sözleşmeleriyle ilgili olarak;

Özellikle ortak üretime yönelik yapılan ve yapılacak iş birliği sözleşmelerinin, sözleşme yapılan şirketlerin, TEMSAN Genel Müdürlüğünün mühendislik, müşavirlik hizmetleri ve teknoloji geliştirme ile ilgili bilgi altyapısına ve bu alanlardaki faaliyetlerine katkısı olacak nitelikte ve rekabeti engelleyici hükümler içermeyecek şekilde hazırlanması,

Yaygın bir uygulama hâline gelen ve kuruluşta önemli ölçüde kaynak kaybına neden olan maliyetin altında iş üstlenilmesi ve üstlenilen işlerin sözleşme bedelleri içerisinde tamamlanmayarak kuruluşun zarara uğratılmasının Maliye Bakanlığınca incelenmesi,

Rekabeti engelleyecek şekilde yapılan iş birliği sözleşmesi kapsamında diğer firmalara yaptırılanlara göre İNDAR firmasına daha yüksek fiyatla jeneratör yaptırılmasının Maliye Bakanlığınca incelenmesi.

BAŞKAN – Evet Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıtı almak için.

TEMSAN İÇ DENETÇİSİ AYNUR İNCE EMİR – Üstlenmiş olduğumuz projelere ilişkin Maliye Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen inceleme süreci devam etmektedir. Söz konusu iş birliği sözleşmesi hususunda gerçekleştirilen Maliye Bakanlığı inceleme süreci devam etmektedir. İNDAR Elektrik'in hidrojeneratör üretiminde dünyada lider olması ve müşterilerin talepleri nedeniyle ilgili firmayla iş birliği sözleşmesi gerçekleştirilmiştir. 10/10/2016 tarihinde iş birliği sözleşmesi sona ermiştir, yerli jeneratör imalatıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Başkanım, burada müsaade ederseniz bir parantez açmak istiyorum. Maliye Bakanlığındaki incelememiz tamamlanmıştır. Bunun ihale kanunlarındaki o zamanki sıkıntılar ve bizim ihale etmedeki sıkıntılarımızdan olduğundan dolayı onunla ilgili görüşlerini bitirmişler. Bununla alakalı Bakanlığımızdan da bir inceleme istemişler. Enerji Bakanlığımız da incelemeyi tamamladı geçen hafta ama bununla alakalı olarak mevcut ihale kanunları içerisinde yapılan çerçeve bu sıkıntıyı getirdiğinden dolayı bunun inceleme dışı bırakılması konusunda bir karar verilmişti, Sayıştay üyelerim de biliyorlar mevzuu.

Bizler İNDAR'la olan bu anlaşmamızı bitirdik. Kendimiz teknoloji üretmek üzere, iş birliği anlaşması hem Voith ile hem Power Machines ile devam ediyor. Ayrıca, Avusturya ve Almanya'da iki ayrı firmayla görüşme yapmaktayız. Özellikle 3 megavat üzeri jeneratörlerin Türkiye'de üretimini yapmak üzere sürekli olarak devam etmekte çalışmamız.

BAŞKAN – Evet, öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdüre sormak istiyorum. Bu İNDAR firmasına yüksek fiyatlı jeneratör yaptırılmasının Maliye Bakanlığı incelemesinde kurumu zarara uğratan bir rakam ortaya çıkmış mıdır?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Onunla alakalı çıkmıştı efendim. Yani Maliyede oradaki zararlarla alakalı çıkartan bir rakam –şu anda rakam ezberimde değil net amaçlanılmıştı.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz o rakamı sorular kısmında soralım ve onu yanıtlamanızı isteyelim, oldu mu?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Tamam. Bilahare biz size göndereyim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bize yazılı olarak bildirirseniz memnun olurum.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Tamam efendim, onu not alalım, bildirelim.

BAŞKAN – Başka?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, Komisyonumuza hoş geldiniz.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Burada yaygın bir uygulama hâline gelen ve kuruluştaki önemli ölçüde kaynak kaybına neden olan maliyetin altında iş üstlenilmesi konusu İNDAR firması boyutu itibarıyla Sayıştay raporlarına yansımış ama bu ifade de yazılmış. Dolayısıyla bu bağlamda

yaygın uygulama hâline gelen başka ne gibi örnekler var? Nereye atıf yapılmış? Bunu sizden yani tabii, muhatabı sizseniz çünkü Sayıştay yazıyor, dolayısıyla Sayıştayımızdan da bu yazdığı cümleye açıklık getirmesini istiyoruz.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Vekilim, daha önce bu işler alındığı zaman enerji sektöründe ciddi bir rekabet olduğu için TEMSAN’ın çalışmalarında, ihale mevzuatlarında kendisi de ihale edip yaptığından dolayı zaman zaman yaptığı işler gecikmelere uğramış, zamanında teslim edilememiş, en ucuza da verdiği için belli bir kalite sağlanamadığı için markalı bir firmayla çalışılmaya geçilmiş, o dönem. Bu çalışma esnasında yapıldığında da özellikle yerli oluşturulması için yapılan proje veya yapılan çalışmalarda sistemler kurulduğu zaman, zaman zaman tecrübe eksikliğinden veya verilen firmadaki eksikliklerden dolayı oluşan işlerde eksiklikler olmuş. Dolayısıyla bu bir yüklenici olarak işimizi tamamlamak, çalıştırmak ve sağlıklı çalıştırma mecburiyetinde olduğu için o işi tamamlama durumunda çalışılmış. Zaman zaman bu çalışmalar devam edince tekrar servis, tekrar tamirat olunca maliyetin üzerine çıkmış. Bu onların tespiti, bu tespit oradan geliyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani şöyle bir nokta: Siz bu yapılan ortaklıklarla ilgili MITSUBISHI, Power Machines’i örnek verdiniz, onun dışında da örnekler verdiniz ama aynı zamanda bir ortaklığınız daha var Nice, telaffuzu zannediyorum bu şekilde.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Evet, aynen efendim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Onunla birlikte kurduğunuz bir ortaklık var. Bu ortaklığın yapısı yüzde 60 firma, yüzde 40’la da sizde. Öyle görünüyor.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Evet, efendim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, sizden önceki Komisyon toplantısında EÜAŞ’ta da buna benzer yurt dışı ortaklıkları yaptıkları konusuna değinmiştik. Orada, Akkuyu’da yapılması planlanan nükleer santralle ilgili olarak kendi raporlarında da şöyle geçiyor, deniyor ki: “Biz –önceki komisyon tutanağında- bir illiyet bağı oluşmaması açısından, daha sonra, bu uluslararası hukuku da ilgilendiren konular çünkü bu bağlamda diğer yabancı firmalarla böyle bir durum oluşmaması için böyle bir yapılanmaya gittik.” Şimdi, bu özellikle ve aynı zamanda bu nükleer santralin inşaatını yapacak, gerçekleştirecek olan firmalar da -yine Rus firması diyelim- gidiyor Hollanda’da bir firma ortaklık kuruyor, onun üzerinden aslında kendisi bu süreci yönetiyor. Şimdi, bu bağlamda, yani siz TEMSAN olarak yurt dışında bazı işler almak noktasından mı hareket ederek böyle bir ortaklığın içine girmeyi tercih ettiniz, yoksa... Aksi takdirde devam eden işler bağlamında da iki tane devam eden iş var, hâlâ devam ediyorlar, öyle görünüyor. Dolayısıyla bu bağlamda zaten Türkiye’de hizmet alımı yapabilmek veya onu denetleyerek veya hizmet alımını danışmanlık ve kontrol noktasında değerlendirerek -yani yeterli AR-GE, planlama, strateji malzeme alımı noktalarında problem varsa- yapmak varken neden böyle bir ortaklığı tercih ettiniz? Ortaklık yapısı neden yüzde 60’a yüzde 40? Aynı zamanda tercih ettiğiniz firma da yine yurt dışı menşeli. Özellikle bizim bu süreçte yabancı firma ve arkalarında yabancı devletlerin olduğu birçok böyle yapılanmaya karşı da hassas olduğumuz bir süreç, malumunuz. Bu noktadan da bakarak neden bu tip yabancı bilinen firmaların distribütörlüğünü de yapan bir firmayı tercih ettiniz?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Arz edeyim Sayın Milletvekilim.

Biz 2016’daki ilk çalışmaları yaptığımızda, bakım-onarımla alakalı bir muafiyet maddesi Meclisten geçtikten sonra ilk yaptığımız çalışmada bu tip projelere teklif hazırlamadan önce konusuyla ilgili olan projelerle iş birliği anlaşmaları yaparak veya onlardan aldığımız fiyatlarla iş birliği şeklinde fiyat vererek işi almaya gidiyorduk. O arada bahsettiğiniz işle alakalı çalıştığımız, EÜAŞ’ın Ambarlı Termik

Santrali ağının otomasyonu. Bu otomasyonla ilgili çalışma yaptığımızda biz Siemens, ABB, Amerikan Emerson, bir tane daha var, şimdi ezberimde değil, 4 ayrı firmadan fiyat alarak bunların çalışmalarını yaptık, hazırlandık. Bunların içerisinde gelen fiyatlar 7,5 milyon euroyla, 11.800 bin euro arasındaki fiyatlardı. En uygun fiyatı bize veren Amerikan Emerson firmasıyla biz iş birliği yapıp çalışmaya karar verdik ve biz bu teklifimizi EÜAŞ'la yaptık, anlaşmamızı böyle yaptık. EÜAŞ'tan aldığımız işlerin bir özelliği var. EÜAŞ'ta aldığımız işler EÜAŞ'ta birkaç kere ihale edilmiş, her seferinde bir vesile ihale iptal edilmiş ve bize bu işi verirken de bizim önümüze koydukları fiyat, iptal edilen ihalelerdeki en düşük fiyatın altında olmak şeklinde bir çalışmayla başlamış.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, tutanaklara geçmesi açısından tekrar soruyorum: Bu işi EÜAŞ'tan aldınız, değil mi?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Evet efendim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam, teşekkür ederim.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – 3, o maddemizden, oradan aldığımız iş.

Biz bu düşük fiyatı veren firmayla yani Emerson firmasıyla iş birliği anlaşmasına fiyat verdi, EÜAŞ'tan anlaşmamızı imzaladık. Emerson'la biz “İş birliği anlaşmamızı resmiyete döküp çalışalım.” dediğimiz zaman Amerikan firması olarak “Siz kamu şirketiniz, biz şimdi farkına vardık. Biz, kamu şirketi olarak sizinle iş birliği anlaşması, ortaklık anlaşması yapamayız.” Sebep? Kendilerince birtakım sebepleri var, benzer şeyi daha sonra GE General Electric de bize... Bizimle iş birliği anlaşması yapmadılar. “Peki, yapmıyorsunuz ama biz bu işe girdik, taahhüt altına girdik. Bunu nasıl hayata geçireceğiz?” Onlar kendileri sadece Türkiye’de değil, Avrupa ve Orta Doğu’da da bütün uygulamalarını yapan Nice şirketini kendileri tavsiye ettiler çalışmayı yapalım diye. EÜAŞ’ı da biz de kendilerine anlattık. Aynı zamanda Nice daha önce Ambarlı B Santralini yapan bir grubun... Onun otomasyonunun Emerson yapmış. O grup da Emerson’un. Ambarlı B’deki santral uygulamalarının tamamını Emerson Polonyalı bir firmaya veriyor, Polonyalı firma da altında taşeron olarak bu Nice firmasını çalıştırarak İstanbul’daki otomasyonu gerçekleştiriyor. Dolayısıyla, firmanın yeterliliğini EÜAŞ’a kabul ettirmek için, B’deki işlerini bildiklerinden dolayı firma yeterliliğini kabul ettiler. Onlar kabul ettikten sonra biz de döndük, bu çalışmayı -TEMSAN o zaman özelleştirmedeydi- Emerson’un da bu şekilde yaklaşımından dolayı TEMSAN ve Emerson’un buradaki bayisi Nice’yle iş birliği yaparak TEMSAN otomasyon olarak kurduk. O çalışmayı yaparken de KİK’teki kısıtlamalarda, alımlarla ilgili, çalışmalarla ilgili ve oradaki hızlı çalışmayı KİK’teki sürelerden dolayı olan kısıtlamayı aşabilmek için zaten görüştüğümüzde yüzde 50’nin altında olmak üzere TEMSAN hissesi yaptık ancak o kuruluşun yönetim kurulunun 3 üyesi TEMSAN’dan, 2 üyesi onlardan olmak üzere yapılandırıldı. Şu anda 3 üyesi bizden olmak üzere...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdürüm, bu anlaşma yapılan firma...

BAŞKAN – Evet, Sayın Vekilim, karşılıklı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son, son, birer cümle...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Ben özür dilerim efendim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zenginleştirmek için, belki TEMSAN’ı...

BAŞKAN – Zenginleştirelim ama karşılıklı olmasın, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Peki, o zaman son ilavemi yapayım.

BAŞKAN – İlave yapalım.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Başkanım, uygun görürseniz sayın vekilime müsait olduğu bir zaman konuyu, detayı, hepsini anlatabiliriz. Kendisini de davet ederiz, misafirimiz olur, çok memnun oluruz.

BAŞKAN - Olabilir, peki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman son bir şey ilave edeyim.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Başkanım, misafir etmek istiyoruz uygun görürseniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çok mutlu olurum.

BAŞKAN - Son olarak, çok uzamasın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son nokta, bir ilave: Bu ortaklık kurma yapısında hizmet alınan firma Emerson diyelim dolaylı olarak veya onun alt taşeronu olan firma burada kâr etmek için tabii ki bu işi yapıyor. Buradaki –yani, böyle gizemli olmaması açısından, size karşı şeffaf olmak için söyleyeceğim- sorunun temel çıkış noktası: Özelleştirme kapsamından doğan bir açık, bir alan oluyor böyle denetimin biraz dışına çıkan; o noktadan da istifade edilerek ticarete sicili onaylanmış ama şöyle bir sıkıntı var: İşte, o Emerson’a distribütörlüğünü yapan ve çeşitli işlerini yapan, kâr amacı güden firmanın yönetim kurulu başkanı da biraz önce sizin işi aldığınız -yani bizim diyelim- kurumumuzun işi aldığı EÜAŞ’a genel müdür olarak atandı. Dolayısıyla, yani böyle bir durum olduğu için ben de sordum.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Vekilim, aslında o arkadaşımızın oraya atanmış olması, Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Bakanımızın ne kadar isabetli bir atama yaptığının açık ve net ölçütüdür. Bu arkadaşımız, Türkiye’de bu işi santral otomasyonu ve kurulum konusunda Avrupa’da, Orta Doğu’da, Afrika’da aşağı yukarı 4-5 bin megavat civarında santrali kurmuş, bizzat yapmış bir arkadaşımız. Bu arkadaşımızın oraya atanması aslında bu ortaklık tarafından bizi, kendisini de şeyden sıkıntıya sokmuştur ama atamanın isabeti konusunda ben Sayın Cumhurbaşkanımızı, Bakanı bir kere daha takdir edelim.

Burada bir konuyu, müsaade ederseniz, ben ekleyeyim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son bir soru...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Müsaadenizle Sayın Başkan...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Son, son, son...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Bir müsaade ederseniz, ben tamamlayayım.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Vekilim, tamamlasın ama ya.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Efendim, ben tamamlayım.

BAŞKAN – Tamamlasın ama ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, yok, karşılıklı değil, itham ettiğimi söylediği için söylüyorum.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Vekilim, sizi özellikle, bakın, misafir edeceğim, her türlü detayı oturup konuşmak...

Biz bu çalışmayı yaptığımızda temel amacımız bizim TEMSAN’ın en büyük sıkıntısı: Otomasyon tarafında yaptığımız işlerin hepsinde sıkıntı ve cezaya giriyorduk. Bu arkadaşlarımızla şimdi yaptık, sürekli düzenli çalışıyoruz. Biz bu arkadaşlarımız, ekranda gördüğünüz...

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Genel Müdürüm.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Tamamlayacağım efendim.

Ekranda gördüğünüz Dörtüol FSRU Terminalinin çalışmasını yapıyoruz. Siemens'in 3,5 milyon fiyat verdiği birinci etabın aynı işini ikinci etapta biz 1,5 milyon euroya tamamlıyoruz. Burada 30'a yakın mühendisimizi yetiştirdik, bire bir onların hatalarını şu anda tespit ediyorlar ve bizim amacımız, TEMSAN otomasyon üzerinden Türkiye'de yerli ve millî yazılım otomasyon sistemimizi oturtmak, bunu Siemens ve diğer firmalara bağımlılığımızdan çıkartmaktır, temel amacımız da bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Peköz, buyurun.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, hoş geldiniz.

TEMSAN, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına 20 Eylül 2016'da bir yazı yazarak İstanbul Doğalgaz Kombine Çevrim Santralinde Emerson şirketinin Türkiye temsilcisi olan Nice Mühendislikle ortaklık ve iş birliği yapmak için onay talep etmiş ancak Özelleştirme İdaresi, özelleştirme kapsamı programında bulunan kuruluşların şirket kurmalarının yasal mevzuata göre mümkün olmadığını bildirmiştir. Ancak TEMSAN olumsuz görüşe rağmen 27 Eylül 2016'da alınan Yönetim Kurulu kararıyla şirketi kurmuş, şirket sermayesinin yüzde 40'ını ortak olarak kendisine, yüzde 60'ını da karşı tarafa bırakmıştır. Sayıştay bu durumu tespit ederek TEMSAN'a uyarıda bulunmuştur. Bu nedenle, öncelikle TEMSAN Özelleştirme İdaresinin uyarısına rağmen neden bu şirketi kurmuştur? TEMSAN'ın özelleştirme kapsamından çıkartılmasıyla -6 Ocak 2017'de çıkartılmış- bunun bir ilgisi var mı diye merak ediyorum.

İkinci olarak, bu şirketle ilgili durum şu anda nedir, yasal zemine oturtulmuş mudur?

2016 yılı içerisinde, “Öneriler” kısmında, 2014 yılı Sayıştay denetim raporunda yer alan; rekabeti engelleyecek şekilde yapılan işbirliği sözleşmesi kapsamında diğer firmalara yaptırılanlara göre INDAR firmasına daha yüksek fiyatla generatör yaptırılması konusundaki Maliye Bakanlığı incelemesi ne aşamadır şu anda? Neden bu firmadan ürün alınarak zarara uğratılmıştır?

Son olarak da 2015 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan “diğer öneri ve tavsiyelere verilen cevaplar” kısmında bahsi geçen soruşturma raporunun da tarafımıza iletilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Peköz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Efendim, Özelleştirmeden biz görüş sorduğumuzda -o zaman Sayın Mehmet Bostan Bey Özelleştirme Başkanımızdı- “Biz özelleştirmede şirketleri parçalar, yok olacak şekilde hazırlarız, yaparız, yeni bir büyüme stratejisi yok.” dediler ve biz özelleştirmeye geçtikten sonra bize yazılmış bir ana statü var. Ana statünün içerisinde de “Birleşme yapabilir, yeni şirket kurabilir, ortak olabilir.” diye açık açık kendileri deklare etmiş vaziyetler. Biz kendilerine bunu yazdığımız, böyle bir izin istediğimizde “Bizden tekrar izin istemenize gerek yok çünkü şirketleri küçültmek ve yapmak için büyüme yapacaksınız, bizden izne gerek yok.” diye kendileri belirtmiştir. Bunu belirtmelerin rağmen Özelleştirme İdaresindeki yönetim değişikliğinden sonra yeni gelen arkadaşlar söylediğimize benzer söylemiş, kendileri bunu hem o dönem Maliye Bakanımıza hem Enerji Bakanım Berat Bey'e kadar götürmüşler; kendilerine bu maddeler açık açık söylenmiş ve burada herhangi bir usulsüzlük olmadığı tespit edilmiş, kendileri de bilmekteler. Sayıştay'ımız da bunu incelediği zaman dediler ki: “Yeni yazılacak ana statünüze tekrardan ‘şirket kurabilir, yapabilir.’ diye bunu yapın ki bu resmileşsin.” Yoksa, özelleştirmeden önce kurulan yani özelleştirmedeyken kurulan

bir şirketi özelleştirmeden çıktıktan sonra KİT'lerin yeni şirket kurmak için Başbakanlık müsaadesi alması olayına da giremedik. Dolayısıyla biz ana statüye yazdık, ana statümüz onaylandıktan sonra bu madde de zaten düşmüştür efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Evet, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, bu 2014 yılı önerimizin birinci tirsini önce söyleyeyim.

2014 yılı önerimizin birinci tirsinin gündemden çıkarılarak izlenmesini arz ediyorum.

İkinci tireyle ilgili olarak, bu iki konuyla ilgili inceleme Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı tarafından 28/03/2018 tarihinde Sayıştaya gönderilmiş. İnceleme sonucu olarak Sayıştayın tespitlerine katılmakla birlikte idari bir işlem görülmemiştir. Konuya 2017 yılı Sayıştay Raporunda yer verilecektir. Takdir Komisyonumuzundur.

BAŞKAN – Evet, önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2015 yılının 1 numaralı genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Evet Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Efendim tabii, Sayıştayın ilgili öneri ve tavsiyeleri doğrultusunda gerekli işlemler devam etmektedir. Onların tavsiyeleri, bunların dışarıya verilen işler değil, özellikle kurumumuzun enerji ekipmanları üretiminde kendi markası olacak, kendi yapısı olacak özellikle teknolojik ürünler üretmesi yönünde. O yönde çalışmalarımız devam etmekte efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

ESİN KARA (Konya) – Söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

ESİN KARA (Konya) – Sayın Müdürüm, öncelikle hoş geldiniz.

Benim bir şey dikkatimi çekti, bunu da bir eleştiri babında anlamayın, sadece bilgi edinmek için istiyorum: 2015 yılı gelir tablosu ve 2016 yılı gelir tablosuna baktığımız zaman net satışların 31 milyon ve 33 milyon civarında olduğunu göreceğiz. Olağan dışı gider ve zararlara baktığımız zaman 11 milyon 550 bin ve 15 milyon 197 bin; yaklaşık yüzde 25 seviyesinde bir olağan dışı giderler var. Sayıştay raporumuza baktığımız zaman ben bunun önemli bir kısmının, yaklaşık yüzde 50'lik bölümünün çalışılmayan gider ve kısımlara ait olduğunu görüyorum. Bunun 685 binlik kısmının işçiliklere, 6 milyon 796 bininin ise genel imalat giderlerine ait olduğunu görüyorum. Bu yüzde 25 yaklaşık bir gelirin içerisindeki bu giderlerin nelerden oldukları ve TEMSAN'ın daha verimli çalışabilmesi için bu giderlerin nasıl azaltılabileceği şeklinde bir strateji izlersek ve bizlere de bilgi verirsiniz çok sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Sayın Genel Müdürüm, geneli üzerindeki görüşmeler esnasında yanıt verebilirsiniz, tamam.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Peki.

BAŞKAN – Kurumun 2016 yılına ait 1 numaralı önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1: Yapımı üstlenilen işlerin öncelikle şirket imkanlarıyla yapılması, zaruri hallerde KİK mevzuatı veya kendi Satın Alma ve İhale Yönetmeliği hükümlerine uygun şekilde yüklenici firmalara yaptırılması.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TEMSAN İÇ DENETÇİSİ AYNUR İNCE EMİR – 4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesi kapsamında “kendi kullanımında bulunan herhangi bir kaynaktan karşılanan ve kendi ihtiyacı olan (mal, hizmet veya yapım) bir alım yapması” söz konusu değildir. 4734 sayılı Kanunun 3 (o) maddesi kapsamında alınan işlerin gerçekleştirilme süresi, kalitesi, maliyeti, katma değeri ülkemiz açısından stratejik öneme sahiptir. Bu önemin bilincinde olmamızla birlikte gerçekleştirdiğimiz işlerde yüklenici firmalara verdiğimiz işler, kurumumuz karlılığı ve menfaatlerinin gözetilerek, en uygun teklifi veren ve/veya teknoloji transferi kazanımı elde edebilecek firmaların, objektif kriterlere göre alt yüklenici olarak seçilmesi ve işlerin yürütülmesinden mütevellit olup, 4734 sayılı Kanuna ve/veya TEMSAN Satın Alma ve İhale Yönetmeliğine aykırı bir durum söz konusu değildir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı? Yok.

Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – TEMSAN, 3 (o) kapsamında aldığı işleri Kamu İhale Kanunu’na tabi olduğundan ihale usulüyle gerçekleştirmek durumundadır. Bu konuyla ilgili olarak, kurum tarafından, kurumla yaptığımız görüşmelerde kurum, gerekli mevzuat çalışmaları yaptığını, dolayısıyla önerimizin izlenmesini arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2016 yılının 2 numaralı önerisini görüşmüştük.

Şimdi 3 numaralı genel öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 3: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Sayın Başkanım, bu, daha önce bahsettiğimiz yani yeni stratejilerimizle ilgili -az önce söylediğimiz- öneriler doğrultusunda hareket etmekteyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi, geneli üzerindeki görüşmelere geçeceğiz. Ancak bu görüşmelere geçmeden önce yine bir açıklamada bulunmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, toplantı esnasında sorulan sorular dâhil, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

II.-KONU (Devam)

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün (TEMSAN) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize şimdi söz vereceğim.

Buyurun.

AHMET TAN (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben öncelikle Sayın Genel Müdürümüze ve ekibine teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum. 2915 yılından beri süregelen denetimlerle alakalı ben de KİT alt komisyonunda bu TEMSAN firmamızla alakalı Sayın Genel Müdürümüzün o dönemden beri yapmış olduğu çalışmaları yakinen izliyorum gerçekten.

Şimdi, tabii, burası bir KİT, tabii ki bazı müeyyidelere ve kanunlara tabi çalışıyor, çalışacaktır muhakkak, bundan vazgeçemeyiz. Ancak bu kurumu sadece kârlılık bağlamında değerlendirmenin de ben çok yanlış olduğu kanaatindeyim yani belki bu özelliğini sunum içerisinde aktardılar ama ben bir daha vurgulamak istiyorum: Kurumumuzun özelliği aslında şu, Genel Müdürümüze daha önceki ikili sohbetlerimizde görüşmüş olduğumuz konu buydu, çok uzatmayayım, vaktin de dar olduğunu biliyorum ama Türkiye’de bugün silahlı kuvvetlerimizin kullanmış olduğu İHA’lar, SİHA’lar nasıl bir Türkiye’nin projeksiyon meselesiyle alakalı değerlendiriliyor ise TEMSAN’ın şu andaki faaliyetlerini de bizler o manada değerlendirmemiz lazım. Bugün rüzgâr enerjisiyle ilgili, biyogaz enerjisiyle ilgili, işte buhar türbinleri, jeneratörler, ne bileyim, mühendislikler, enerji santralleriyle alakalı birtakım devletin, bizim yapacak olduğumuz AR-GE çalışmalarını şu anda TEMSAN üzerinden yapıyoruz, işin aslında mahiyeti bu. O açıdan belki bazı noktalarda kârlılık vesaire gibi rakamlarına bakabiliriz ama 2013-2014-2015’ten beri gelen, süregelen cirolara da baktığımızda bunu müşahade ederiz ama esas mahiyeti hem mühendis yetiştirilmesi hem de Türkiye’deki enerji alanındaki birtakım yerli ve millî üretimlerimizin AR-GE’sini oluşturmaktır. Zannediyorum meramım anlaşıldı.

Ben tekrar Genel Müdürümüzü ve ekibini tebrik ediyorum ve başarılarının devamını diliyorum.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tan.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, bu noktada açıkçası hemfikiriz. Gerçekten KİT’lerin özellikle sadece kârlılık perspektifiyle onlara yaklaşmanın eksik bir yaklaşım olduğu konusunda katılıyorum. Bu noktada özellikle bu kurumlar stratejik anlamda çok kritik zamanlarda ikame edilemeyecek, hiçbir şekilde yurt dışından da çeşitli hizmet alımları yapılmak suretiyle de giderilemeyecek derecede kritik ürünleri üretmektedir, yaşmalıdır, yaşatılmalıdır. Kârlılık noktasının gelişmesi mutlaka önemlidir ama aynı zamanda KİT’lerin yani kurumların birbiriyle olan ilişkisi nedeniyle bir noktada biri kâr ederken ötekini de zarar ettiriyor bir boyutuyla. Dolayısıyla, bu tip

kurumlara da bir arada bakmak gerekli değerlendirirken kâr ve zarar olarak. Her ne kadar biz her KİT’te bir kurumu görüyor olsak da diğerleriyle de böyle bir bağı var. Bu noktada ben özellikle kurumumuzun insan kaynağı bakımından da bağımsızlığını sağlayabilmek adına bir stratejik planlama yapmak mıdır? Yapıyorsa bunun açıkçası bu planları sizden yazılı olarak rica edeceğiz. Aynı zamanda da bir bakıma özellikle kurumsal yapısının teşkilinde de üretim bakımından hedeflerinde de uyumu nasıl sağladığını bize sunacağınız raporlarda görmek istiyoruz yani mümkün olduğunca tabii.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Arz ederiz Sayın Vekilim, bunların hepsi hazırlandı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzylmaz.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Ben aslında ilave edeceğim. Her iki arkadaşımıza da katılıyorum çok güzel şeyler söylediler hem Sayın Tan hem Sayın Yavuzylmaz.

Aslında TEMSAN’a yeni bir şans verilmiş ve yeni bir fonksiyon verilmiş. Vallahi bunu iyi değerlendirin. Her toplantı da böyle olsun, böyle sonuçlansın.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çelik.

Sayın Genel Müdürüm, sayın milletvekillerimizin sorularını ve görüşlerini duyduunuz. Yanıtlamak üzere buyurun, söz sizde.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Efendim çok teşekkür ederim.

Birincisi TEMSAN bugüne kadarki geçmişinden yeni bir yapılanmaya kavuşurken bu Komisyonunda daha önce görevli olan sayın vekillerimiz, yeni başlayan vekillerimizin de desteğiyle beraber hepinize ayrı ayrı teşekkür ederim.

TEMSAN yapılanması aslında millî meselemizin bir parçası. Örnek olarak ben kısaca vereyim, çok sözümü uzatmayayım. Ekranda gördüğünüz FSRU Dörtüyl Terminali normalde bir yılda projesi yapılacak, en az bizim şartlarımızda altı ay ihaleye çıkacak, peşinden de minimum üç yıl yapım süresi olan bir proje. Bu indirme terminali Sayın Bakanımızın bize talimat vermesiyle Nisan ayında başlamış, Şubat ayının 27’sinde devreye alınmış on içerisinde hem projesi yapılmış hem uygulaması yapılmış ve devreye alınmış bir yer. Bu projenin yaklaşık olarak –biz BOTAŞ müteahhidi olarak yaptık- BOTAŞ’a maliyeti 30 milyon dolar civarında. Bu projenin uluslararası literatürdeki karşılığı yaklaşık 80 ila 100 milyon dolar. TEMSAN’ın katkısını takdirlerinize sunarım, bundan sonra da inşallah desteklerinizle çok daha iyi yerde olacak. Sayın Ahmet Tan Vekilim biliyor, ben yönetim kurulu üyesi olduğu dönemden söylüyorum: Almanya’nın Siemens’i varsa Türkiye’nin TEMSAN’ı olacak.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümleri ayrı ayrı okutulup genel görüşmeye sunacağım.

Şimdi, 2015 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketinin 2015 yılı bilançosu ve 42 milyon 785 bin 222,50 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2015 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Şimdi, 2016 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketinin 29/3/2017 tarih 2017/03-14 sayılı yönetim kurulu kararıyla kabul edilen 2016 yılı bilançosu ve 36 milyon 444 bin 140,35 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2016 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz, işlerinizde kolaylıklar diliyoruz. Yerli ve milli üretimde çalışmalarınızda kolaylıklar diliyoruz.

Buyurun, teşekkür konuşması yapmak üzere söz sizde.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM TOPRAK – Efendim, çok teşekkür ederim.

Türkiye Cumhuriyeti'nin şu dönemde geçtiği sıkıntılı dönemde gerek siyasilerle gerek çalışanlarıyla gerek devlet kadrolarıyla aynı heyecanları yaşayarak şu ülkemizi bir yere götürmek, bir yerlere gelmek üzere yaptığı çalışmalarda hep birlikte olmak hepimizi son derece memnun ediyor. Bize olan desteklerinizden dolayı, sayın vekillerimizin de kurumumuza olan teveccühlerinden dolayı tekrar teşekkür ediyorum, saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 24/10/2018 Çarşamba günü programda belirtilen kuruluşların 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 17.19

